SOC A PAG.31//// NOTES (al final de tot)

(I) Com a béns he de puntualitzar que em referiré als que son materials, com les cases i els mobles que hi ha a dintre, les finques amb els arbres de cultiu i elements com l'aigua per a regar-les, embassaments, els animals per al cultiu o els de granja, etc., i també els diners i objectes de valor, com joies, vestits i una altra cosa molt important i bastant en aquesta família com son els censals i les pensions que els donaven.

(**II**)Els gens no tenen tantes varietats i es poden interpretar com a positius si els avantpassats en qüestió eren bona gent i de bones costums i també negatius si havien fet alguna malifeta o simplement que no haurien fet el que s'esperava d'ells i que la gent de poble petit llavors ho recordava i ho atribuïa com a hereditari. D'ací ve que una de les preguntes que els solien fer a la quitxalla, a més de fixar-se molt be en les faccions era aquella de: "Noi, ¿de quina casa ets tu? I com que totes les cases tenien renom jo que sempre els responia que "de Cal Fernando" i que -segons la mare em digué quan ja era més grandet– que sempre els afegia que de Cal Brodo només hi pujava i després en baixava.

(III) Per mem em refereixo al neologisme que va fer servir l'etòleg Richard Dawkins en el seu llibre publicat l'any 1976 "El gen egoista" referint-se a la funció transmissora que la cultura fa entre els humans que veient-la o sentint-la o llegint-la d'un altre ens sembla útil, la volem imitar i la fem nostra. En definitiva el que els gens fan biològicament, els mems ho farien a través de les ments, o sigui mentalment. Deu ser un signe dels temps que s'hagi banalitzat i considerat com un acudit graciós a expandir via Internet i que la immensa majoria d'usuaris de la xarxa que l'aplica de ben segur que en desconeix tant l'origen cinquantenari com el significat científic del tal mot. De fet, cap ni un problema hi va haver en què en els diversos àmbits culturals del món s'acceptés i s'usés tal com calia. Ànim als que ho llegiu i ho trobeu be per a que també l'utilitzeu en aquest altre sentit. Això és el que procuraré fer jo amb tots els coneixements que m'arribin via lectura dels papers grocs de vells dels meus avantpassats i ho faré per activa però també per passiva. O sigui que, si cal, ho faré a l'inrevés.

(IV) Onofre Menalt (p1)(..?..)-27.4.1630).- El (p1) em servirà per a distingir, en aquest cas, un dels 4 Onofres Menalt: dos preveres (p1 i p2) i dos apotecaris (a1 i a2), que ja anirem trobant. En el present cas és el primer oficiant i el primer escrivent que registra el primer casament, el 13.1.1595, al primer Llibre d'Esponsoris que s'ha conservat a Alforja i, ací, he de fer observar que a mi em sembla molt probable que n'hi hagués hagut un d'anterior que seria iniciat poc més o menys l'any 1568, a l'hora que el Llibre dels Baptismes. És de pura lògica que primer hi hagi els matrimonis i després en vinguin els batejos i també perquè així s'establí al Concili de Trento. No oblidem que tot aquest afany administratiu, en part també ho era per a evitar les critiques de mala administració rebudes des del

Reformisme Protestant de Martí Luter. Cal dir que a la data citada a dalt se li feu un enterrament de màxima solemnitat amb repicar de campanes inclòs i d'altres... Essent però que el cognom Menalt no surt registrat a Alforja fins al baptisme de Clara Menalt el 14.8.1605 com a filla dels que segueixen…

(V) Andreu Menalt(perarire) & Elisabeth que o be s'hauria casat amb l'Elisabeth a Alforja i registrats en aquest suposat llibre anterior o be ja havien vingut casats d'un altre poble a establir-se ací. En aquest segon cas es podria deduir que fou per recomenació de l'anterior parent prevere, el qual hauria vingut destinat a la nostra parròquia per a ajudar o reforçar les tasques administratives citades.

(VI) Onofre Menalt(p2) (25.1.1614-2.4.1635).- Com veieu va viure només 21 anys. Havia entrat a la Comunitat de Preveres als 18, poc després de morir el seu parent, primer Menalt a Alforja, del que ja heu vist que no n'he pogut trobar ni el grau de parentiu, ni l'edat ni d'on procedia.

(VII) (Andreu) Gregori Menalt & Maria(Matr. ~1640).- Al Registre de Baptismes apareix Andreu, Gregori…, però després ni trobo que s'hagués mort l'Andreu ni el naixement de cap Gregori i he de deduir que deu ser el mateix i que li dirien aquest nom i es casaria com a tal amb la Maria, aproximadament l'any 1.640.

(VIII) Maria (...?...) i Elisabeth (...?...).- Tant de l'una com de l'altra precedents m'és dificilíssim saber-ne res més. Si sabés els pobles d'origen podria buscar tots els matrimonis celebrats a partir d'una data aproximada als nou mesos abans dels primers baptismes, però no el sé ni tinc idea de si poden ser a prop o molt lluny d'ací. Els cognoms de les dones tenien tan poca importància en aquella societat que, quan realment havien d'incidir més en la descendència, o sigui quan es casaven, el perdien i agafaven el del marit. Ho poso en passat però això encara passa en moltes societats avançades. És un de tants fets paradoxals aquest de la descendència com a patrimoni dels mascles si tenim en compte l'esforç, dels nou mesos d'embaràs, el dolor del part, la responsabilitat en l'alletament del infant i de l'alimentació per el creixement de la criatura és, com a mínim en un 99% de la part femenina mentre que el risc de mort en el part és infinitament superior per a ella que el risc d'infart del marit, per un excés orgàstic en el moment del coit. Què hi farem?

(IX) Francesch Menalt.- Del Francesch Menalt, que nasqué el 10 d'agost de 1649, fill del Gregori (Andreu també –deia– en alguns registres) i la Maria, en trobo que el 22.2.1679, com a vicari, dóna llicència a Gabriel Freixas per a batejar una criatura, quan aquest, per allò que deia dels torns, ho havia estat fent, com a vicari, aquells darrers mesos. El citat Francesch faria de vicari durant dos anys, fins al final de 1681, ja que el gener de 1682 hi entra Pere Borràs i serà aquest qui, en endavant, donarà les llicències o batejarà els infants. De tant en tant veig que també autoritza el nostre Menalt a fer algun que altre bateig, sembla ser que per qüestions puntuals, absències, malalties, etc. Un dels batejats, molts anys després, fou el del seu nebot, al que li posà el seu mateix nom i del que en podem veure l'original en el següent enllaç, però que també crec que cal comentar.
https://gerardsalvat.com/galeria/FMS17040911Bpt&TitsPareOM(a1)JuratOrdre1er.jpg
Efectivament, sóc al registre de baptismes de l'11 de juliol de 1705, i el Francesch Menalt,

fill de l'Onofre Menalt(a1) primer apotecari i de la Tecla Saludes, i em trobo amb la circumstància curiosa de que, a més de ser el seu oncle qui el bateja –que ho acabem de veure– hi ha, a més, dades dels parents i dels padrins prou interessants per a comprendre l'entorn familiar com per a que ens puguin donar referències tant del passat com del futur de la nissaga Menalt. M'he permès traslladar-lo a lletra d'impremta per a que us en feu càrrec més fàcilment. Diu així: "Als 11 dies del mes de setembre de 1704: Batejà lo Reverend Francesch Menalt, prevere y beneficiat de la present *Iglésia*, de llicencia y permissió de Mi Gabriel Freixes, prevere i Vicari, a Francisco, Pau, Mariano Menalt, fill *llegítim* y natural del *Magnifich Honofre* Menalt, Apotecari, *vui* (avui) Jurat en Ordre Primer de la present Universitat, y de Tecla Menalt y Saludes Muller *sua.* Foren padrins lo *Magnifich* Pau Saludes, pagès, *vui* (avui) Jurat de Ordre Tercer y Francisca Aymemir y Sangenís muller de Pere Aymemir *spardenyer* de la Plaça de la present Vila de *Alforge,* Arquebisbat de Tarragona". Ja en el paràgraf final, quan es refereix al *Magnífich Honofre* Menalt, (avui) Jurat en Ordre Primer vol dir que exercia el que avui seria d'alcalde ja que la *Universitat* en seria l'actual ajuntament. El Jurat d'Ordre Tercer que fa de padrí equivaldria a regidor i deuria ser un cunyat, germà de Tecla Saludes, la dona de l'alcalde. Això perquè vegeu com en venen de lluny els convenis i les conxorxes entre els poders terrenals i celestials**.**

(X) (Pau) Onofre Menalt.- Al Registre de Baptismes apareix Pau, Onofre,... però després ni trobo que el Pau s'hagués mort ni el naixement de cap Onofre i he de deduir –com ja m'ha passat amb l'Andreu i el Gregori– que deu ser el mateix i que es casaria tal com veureu a continuació.

(XI) Matrimoni de 14.9.1681 Onofre Menalt(a1)&Tecla Saludes Castelló.- El censal emès per Tecla Menalt el 10.2. 1721 que és el document més antic de casa i el podeu visualitzar marcant a l'enllaç *https://gerardsalvat.com/galeria/CensalTeclaMfGombauMontroig.pdf* i ací aprofundiré en explicar-vos les dificultats que m'ha suposat no saber de quina Tecla de les moltes batejades inscrites en aquella època es tractava si no en sabia les dades ni de naixement, ni d'òbit del marit, ni tampoc tenia manera de distingir i encertar quins dels diversos batejats amb primer cognom Menalt que em sortien indexats havia de seguir…, si no sabia ni el cognom de la mare. A la fi vaig haver de discernir per l'edat quina Tecla s'hi adequava més i, a partir d'encertar-ho una mica per sort i malgrat l'edat que tenia: 12 anys, les oportunes comprovacions em van confirmar totes les altres dades. I l'esforç va ser molt positiu ja que em va permetre saber més dels meus ancestres per la banda femenina que per la masculina que només en se el cognom Menalt de l'Andreu que es casa amb l'Elisabeth ...(?) el ~1604 i del Gregori que es casa amb la Maria ...(?) el 1639, mentre que de la Tecla ara en se els cognoms Saludes i Castelló i que és filla de Miquel Saludes (de l'hera) i de Catherina Castelló. Això fa que els tres cognoms més antics dels quals procedeix el meu llinatge siguin Menalt, Saludes i Castelló ja que el cognom de la Maria, esposa de l'Onofre (a1) no consta enlloc i el mateix passa amb l'Elisabeth, esposa de l'Andreu, de les que no hi ha manera de saber tampoc el poble de procedència. Això en l'ordre administratiu però en l'ordre natural de la construcció dels cossos humans he de saber llegir, en aquest cas que, quan llegeixo Onofre Menalt(a2) hi ha un 25% de gens Menalt, un 25% de gens Saludes, un 25% de gens Castelló i un 25% de gens desconeguts que vindrien

de la dita Maria. Aquesta seria almenys la composició del genoma dels 12 fills que tingueren el primer apotecari d'aquesta casa que tenim documentat i *"la seva Tecla deixada viuda*", és clar. Com ja hem vist, el 1704 el Magnífic Honofre Menalt era Jurat en Ordre Primer (alcalde d'avui dia).

(XII) Onofre MENALT(a2)(31.3.1688-30.1.1759) & Anna Mª Pons i Pons(21.1.1693-6.3.1769).- De 21 anys ell i de 16 ella, de també 16 fills i dels quals 6 albats és potser un xic exagerat el percentatge del 37,5%, i encara ho deu ser més essent en el si d'una família d'apotecaris benestants i en la que el que més s'hi destacà és que el seu fill Miquel n'obtingués el títol a Barcelona i que, amb això, consolidés la professionalitat de l'apotecaria. Vegeu-ho en tot detall seguidament**.**

(XIII)Miquel Menalt Pons (títol apot.) https://gerardsalvat.com/galeria/MMPtitolApot.pdf . Us podeu descarregar el text imprès i el document original, *https://gerardsalvat.com/galeria/primerfulltitolApMMP.pdf , https://gerardsalvat.com/galeria/segonfullTitolApMMP.pdf i https://gerardsalvat.com/galeria/tercetfullTitolApMMP.pdf* amb el segell de l'època de Felip V i la signatura de l'atorgant, el metge de cambra del citat rei, així com la transcripció a lletra impresa que n'he fet jo i que sempre pot ajudar a entendre alguna paraula complicada. És curiós com, al final, també se l'alliçona en com ha de comportar-se de fidel, en tot i per tot, tant a la Santa Església com a Sa Majestat, sota amenaça de multa i de pèrdua dels seus bens en cas de contrafacció. El Miquel Menalt i Pons, substituiria, a partir de llavors al seu pare en l'Apotecaria d'Alforja. No hi ha dades perquè no hi ha cap registre de matrimonis a Riudecols d'aquesta etapa.

(XIV) Rosa MENALT Cabré(16.3.1741-7.1.1818).- És la mare del Fernando Cortiella i quan parli d'ell, sempre la tindré present a ella com no pot ser d'altra manera i que prou que ho comprendreu. També comprendreu que en el seu testament deixés encarregades 600 misses per a la salvació de la seva ànima, una exageració tal que el valor en lliures catalanes a 7Ll. cada missa resultava un pes en plata total de 1353,4 kgs. *https://gerardsalvat.com/galeria/RMCobitVSeca18180107.ms600.pdf*

(XV) Matrimoni el 30.11.1760 entre Jaume Cortiella Guardiola(26.12.1735-10.4.1807) i Rosa Menalt Cabré(16.3.1741-7.1.1818).- Devia ser un matrimoni d'aquells tan corrents llavors arranjat entre famílies i, en aquest cas la d'una de metges de Vilaseca, la del Magnífic Dr. Fernando Cortiella, cirurgià de la Real Armada, i etc.) que te un fill que és apotecari, el Jaume, i la d'una llarga família d'apotecaris d'Alforja de titulats tan reconeguts com el del citat Miquel Menalt i que tenen filles per a merèixer, entre les quals la Rosa. *https://gerardsalvat.com/galeria/JCG18601130Mtr&M%C2%AARosaMenalt.pdf* . Dels papers de casa i dels registres en trec que foren 12 fills, contant els infants i els albats i que la darrera fou la Brígida, de només 5 mesos, enterrada el 27.3.1783 i que, de fet és la darrera anotació als nostres registres parroquials. Això però no va ser així ja que, de fet foren 14 fills i, entre els tals l'hereu, el Fernando, el lligam amb els Raull que haurien pogut arribar fins a mi, però que no ho feren. D'això me'n vaig adonar de seguida i en investigar-ho i trobar-n'hi tant ho he posat a la nota que seguirà a ell específicament dedicada. Ací em

limitaré a anar d'ací d'allà entre els registres d'Alforja i Vilaseca ja que les mancances d'un lloc em portaven cap a l'altre i em permeteren lligar caps i treure'n l'entrellat de quasi tot, o, almenys del més significatiu que es volia amagar. També hi faltava la Magdalena que de primer la vaig situar al darrere de tots els fills però després me´n vaig adonar que entre la Tecla i la Rosa hi havia un espai de quasi sis anys, molt superior als d'entre els altres naixements, i li vaig posar tot esperant que en pogués trobar alguna referència més concreta en algun altre lloc. I, sí, l'hi vaig trobar al Registre de Baptismes de Vilaseca que, en data 10.12.1784 ¡hi fa de padrina! I que, després, hi surt al de Matrimonis que, en data 15.12.1792, es casa amb l'Esteve Aixpela, de Reus. Era clar que ni una cosa ni l'altra les hauria pogut fer si hagués nascut després del 1783. En aquest mateix Registre de Matrimonis, en data 29.6.1795, hi trobo el de sa germana Clara que es casà amb Manuel de Potau, Osset i Aragon, de Tarragona, fill de Melchor de Potau, Colon de Portugal, ambdós cognoms, Osset i Colon de Portugal, d'arrels nobles de València i de Galícia, respectivament, (per si ho voleu buscar per la xarxa). Tampoc no hi devia desentonar a la cerimònia el tinent del Regiment de Suissos de Tarragona que feia de testimoni de la boda, Dn. Domingo Koechl. Ah! L'oficiant de l'enllaç era l'oncle de la núvia, Mn. Salvador Cortiella i Guardiola, també de Vilaseca. Un "bodot", que diríem ara. Més apunts de Vilaseca i, en un altre Registre, aquest el de Confirmacions, a les del dia 25.4.1803 hi ha la de l'Anton, el fill de la Magdalena Cortiella i l'Esteve Aixpela, citats fa una mica, i a les del dia 10.5.1807 la de la Mª Rosa Cortiella Menalt, filla del Fernando i la Mª Teresa i futura primera esposa del meu rebesavi Miquel Raull Ciuret. I, per a acabar, al Registre d'Òbits, hi trobo en data 10.4.1807 el de Jaume Cortiella i Guardiola i el 7.1.1818, el de la seva esposa Rosa Menalt Cabré que ja he comentat abans. De tot això se n'esdevé que, al cap de poc temps de l'enterrament de la Brígida, (29.10.1782albat27.3.1783) a Alforja, el matrimoni i els fills que els quedaven anirien cap a Vilaseca, lloc de procedència del seu pare Jaume, i on s'hi establirien definitivament. En aquell moment sobrevivien: la Magdalena que, pel que he trobat i com he dit, aniria després de la Tecla. Seguirien els bessons Jaume i Anton, de 15 anys; la Clara, de 13; el Miquel, de 8; el Josep de 4, i, com és natural, el Fernando que no calia que hi anés ja que ja hi vivia i que si me'n quedava algun dubte m'ho demostrà clarament la lectura de les primeres línees d'un document original que us passo sencer seguidament ja que hi ha trossos realment escaients per a fer-nos una idea de com eren i quines prioritats tenien persones d'un cert nivell a l'hora que ajuda a imaginar com serien les dels nivells més baixos*. https://gerardsalvat.com/galeria/Binder1.pdf* . Aquest altre enllaç us portarà al text en lletra impresa, molt més fàcil d'entendre i preparatori per al definitiu dedicat a l'hereu del matrimoni i un dels personatges més carismàtics d'aquesta galeria. *https://gerardsalvat.com/galeria/FCM18160927.pdf* , que és això que ve.

(XVI) Fernand CORTIELLA I MENALT (~1761-11.5.1826).- En primer lloc faig notar que l'he intitulat com a Fernand ja que al seu testament és així com s'ho escriu ell però que serà una excepció ja que, si tothom li deia i li ha dit Fernando i a més ho diu la ressenya de la façana de casa seva –ara nostra– també contribuiré a la claredat comunicativa. Però ni amb aquest nom de Fernand ni amb el de Fernando surt al nostre Registre de Baptismes, revisats i revisats full per full, i que, essent l'hereu que fou i que veurem més endavant, hauria d'haver nascut abans dels bessons Jaume i Anton el 17.4.1768 ja que, fins a aquesta data només hi havia hagut noies: la Tecla, registrada i la Magdalena que, revisat de nou tampoc

no l'hi he trobada inscrita. Aquest altre enllaç us portarà al text en lletra impresa, molt més fàcil d'entendre i preparatori per al definitiu dedicat a l'hereu del matrimoni i un dels personatges més carismàtics d'aquesta galeria. En l'altre document, aquest dels de casa i que jo anomeno com "els acords del Pla del Maset" que ja podeu llegir en l'original i en la còpia a lletra impresa als següents enllaços: *https://gerardsalvat.com/galeria/Binder1.pdf* i https://gerardsalvat.com/galeria/FCM18160927.pdf, veureu que hi diu: " que: "per *raho* de viure separat de la casa (a Alforja) de sa mare... " li corresponia una pensió per *rahó* d'aliments de 300 lliures anuals i que les havia rebudes durant alguns anys però que al darrer any no i que per això les reclama judicialment, tot i que, més avall del document arriben a un consens entre germans i mare, amb alguns detalls que avui ens semblen còmics per no dir que ridículs i que, tot plegat m'ha semblat interessant de reproduir. Més tard vaig accedir a les llistes dels Compliments Pasquals a Alforja on només li vaig trobar en els dels seus darrers sis anys de vida. Concretament en les de l'any 1819 (un any després de la defunció de la seva mare i dotze del seu pare) hi apareixen per primera vegada el seu nom, el de la seva segona dona, Mª Teresa Serra, i el de la seva filla, Mª Rosa, però encara sense la marca d'haver combregat. És l'any següent que comencen a sortir els tres amb la creu, i que significava haver complert el manament. I així fins al 1826 que ja no li posen el senyal i, amés, el seu nom apareix tatxat. Fou l'any de la seva defunció i d'ací en trec que si tenia, com hi diu al registre de l'òbit, 66 anys volia dir que havia nascut el 1860. També al seu testament, del 19.11.1824, que veurem més endavant, hi diu que te 64 anys i que és "per a que cumplían tot lo que per mi trobaran escrit i ordenat" del que se'n desprèn la mateixa data però ara escrita per pròpia ma (encara que ens quedem sense saber el dia concret del seu naixement) El que acaba de reblar el clau és que la Tecla va nàixer als 10 mesos d'haver-se casat els seus pares i que si hi hagués hagut bessonada hauria lligat tot perfectament però no n'hi va haver…, i, per tant, només hi cap que el Fernando quasi que hagués assistit al matrimoni dels seus pares. I dic quasi perquè la seva mare devia trobar-se en un avançat estat de gestació i ell de gestat… D'ací potser que s'hi llegeixin al text del Registre de l'acte, que reproduïm, dues coses no gaire habituals:"qual matrimoni fou celebrat per paraula de present en la pròpia casa dels pares de la *contrahenta*" i que qui l'oficià fos el parent "Dr. Anton Menalt, Vicari de Poboleda", que facin pensar que hi hagué un cert secretisme en la cerimònia. A manca d'altres explicacions, això podria significar que no el van inscriure per evitar que quedés constància del tant poc temps transcorregut entre el matrimoni i el baptisme. De cap manera vull pressuposar que no el bategessin, inimaginable en una família tan religiosa com aquella. Sí però que és d'entendre que volguessin evitar l'escàndol que tot això pogués pressuposar. El Quimet Puig em digué que, en cassos així, solien anar a batejar-los i a inscriure'ls a una altra parròquia i jo li vaig dir que més bé que anar a tenir-lo a Vilaseca amb l'excusa de que l'assistís el seu sogre, el prestigiós Dr. Fernando Cortiella, cirurgià de la Real Armada i que també era present a la cerimònia i per tant conscient de la gravetat i urgència de la situació i després inscriure'l allí o a Poboleda amb el Dr. en teologia Mossèn Anton Menalt, que com he dit fou qui els va casar… I és que s'hauria quedat tot dins a casa…, però que ni a l'un lloc ni a l'altre el vaig trobar inscrit i encara vaig cercar-lo a Riudecols (Les Voltes) d'on n'era la padrina materna, la Rosa Cabré, però que va resultar que tampoc. Vaig pensar que a la resta de pobles de les rodalies seria com buscar una agulla en un paller i m'ho vaig deixar córrer. També li vaig recordar al Quimet que havia llegit a la Història d'Alforja que l'entrada dels nuvis a la casa

de la núvia estava penada amb tres lliures de multa. (És a la pàg. 67 si ho voleu mirar i per cert, com a preservatiu era perfecte!). Llàstima!

I… ¿Com devien afrontar la situació, al principi de tot, els seus pares? En un poble tot se sap i que encara que no és gaire probable que se sabés que no havia estat inscrit al Registre de Baptismes, sí que la gent sap quan dura un embaràs i de cap de les maneres, ni per a ell ni per a si mateixos era bo que se sabés de la seva prematura existència. També la quitxalla pot ser molt dolenta i més si és l'enveja dels pares la que l'excita. Qui sap quines i quantes burles podria haver patit per causa d'aquest tema i, quantes més encara per ser d'una família tan religiosa i que, per tant, haurien hagut de donar exemple. I que, si fins el darrer moment, per precaució, la Rosa s'havia retingut a casa i l'embaràs no era conegut de ningú, per què donar peu a la maledicència del populatxo? El més lògic és que, com deia abans se n'anessin a tenir-lo a Vilaseca i el Fernandet ja es quedés a viure amb els avis…, i la cerimònia baptismal i els registre qui sap on i quan es celebrarien. El nen, per altra part, aniria igual al Cel estigués registrat..., o no!

Em costa molt de posar-me en la seva pell i en les circumstàncies d'aquells temps però el cas era que s'anava fent gran i potser aviat es va estranyar que tingués tants germanets i germanetes a Alforja i que si hi pujava alguna vegada els amiguets li fessin bromes que no acabava d'entendre…, i que reien mig d'amagat i no sabia perquè ni de què…, i que tot això l'entristís molt i que, finalment, sons pares es veiessin obligats a explicar-li tot el que havia passat. El xoc que això li devia produir crec que podria dependre de l'edat i de la formació que ja tingués i que si era de molt jovenet seria lleu i s'aniria augmentant, però que si l'hagués agafat ja bastant format és prou imaginable que li hauria estat terrible…, però que cadascú s'ho imagini com vulgui i pugui, que jo faig el mateix… Si de cas us ho resumiré dient que segurament que va passar de la innocència a la maduresa en uns minuts i que, mentre, se li'n va anar tot daltabaix. Sí, tot el que li havien dit els oncles capellans i els avis i tothom… ¡i els pares especialment! Constatar que el "semblar" havia estat el prioritari per a la família, i que el "ser"sempre fou el secundari de totes les coses, però que això no havia de voler dir per a ell que hagués de perdre la fe. Deu mai no es qüestionava, sinó tot el contrari, en l'adversitat. Potser fou llavors quan començà a llegir a Tomàs de Kempis i a voler imitar a Crist. Qui sap si, com a producte que era ell del pecat dels seus pares, encara se sentís molt més obligat a fer el que li recordava, pàgina sí i pàgina també, el kempissià. Aquell concepte tan paradoxal de "culpabilitat involuntària" li ho impregnava tot i ell no podia veure's d'altra manera que l'exemple més genuí i a qui li tocava redimir-ho. No li quedava, –pensaria– altra opció que martiritzar la seva carn, precisament, comportant-se a la inversa de com s'havien comportat els seus pares en concebre'l. I en la meva immersió cap aquestes interioritats no em quedava cap altra opció que mirar de discernir en quin grau l'origen de la seva manera de veure-ho tot partia de les seves lectures i per això me'n vaig haver d'anar a rellegir per sobre la primera meitat (la resta la tenia bloquejada amb l'esquela del meu amic, ja citat) la **"REGLA DE VIDA**" i de subtítol: **"Muy útil para los pobres y el pueblo menos instruido y muy saludable para los ricos**", de Simon Salomon i del que, tant al principi com al final del llibre, hi havia el seu nom, el de la seva filla, Mª Rosa, i el del seu gendre i meu rebesavi, Miquel Raull Ciuret. Vaig fer via ja que tot em sonava com "dejà vu" i em cridava més repassar l'altre, el que només el nom de Fernando hi és escrit a la contraportada i que també s'hi endevina al llom. Em refereixo, com ja he senyalat abans, a **"LA IMITACION DE CRISTO Y MENOSPRECIO DEL MUNDO" de Tomàs de Kempis**, i que, per

a molts autors, després de la Bíblia, és el llibre més influent del Cristianisme. Potser ens hauríem de preguntar de quina mena de Cristianisme i de ben segur que ens respondríem que aquell ja no existeix. Personalment hi vaig tornar a entrar amb molta precaució i anant-me'n a l'índex i triant només els capítols que em semblessin més adients per al tema en concret d'entre les quasi 500 pàgines. El més específic tractava (tracta) **"Del amor, de la soledad y del silencio"** i per a no equivocar-me en la interpretació en reproduiré els punts 7 i 8 sencers: El 7 diu**:"Para que quieres ver lo que no te conviene tener? El mundo se pasa y sus deleites, los deseos sensuales nos llevan a pasatiempos; mas pasada aquella hora, qué nos queda sino pesadumbre de conciencia y derramamiento de corazón? La salida alegre causa muchas veces triste vuelta y la alegre tarde hace triste la mañana. Y así todo gozo carnal entra blandamente, mas al cabo muerde, y mata. Qué puedes ver en otro lugar que aquí no lo veas? Aquí ves el Cielo y la tierra y todos los elementos y de estos fueron hechas todas las cosas." I el 8: ¿Qué puedes ver en algún lugar que permanezca mucho tiempo bajo el Sol? Piensas satisfacer su apetito: pues no lo alcanzarás. Si vieres todas la cosas delante de tí, qué seria sino una vista vana? Alza tus ojos a Dios en el Cielo y ruega por tus pecados y negligencias. Deja lo vano a los vanos y tu ten cuidado de lo que manda Dios. Cierra tu puerta sobre tí y llama a tu amado Jesús, estate con él en tu celda que no hallarás en otro lugar tanta paz. Si no salieras ni oyeras nuevas mejor perseverías en Santa Paz; pues te huelgas de oir, algunas veces, novedades. Conviénete sufrir el que vengan turbaciones."** És, crec, clar, que no pretenc resumir les 500 pàgines amb una dotzena de línies, però sí que us he de dir que la tònica es prou així de poètica, crua i radical i si ací hi afegim el títol de l'obra podem tenir una idea de com li podria influir al propietari del llibre, sempre tenint en compte que no sabem com de jove se'l va llegir o si va ser el llibre de capçalera de tota la vida. El podeu trobar per Internet i fullejar-lo si voleu i, si us agrada, comprar-lo. Jo, amb aquesta segona fullejada a consciència i atenent també al seu delicat estat de conservació (fou editat a Girona el 23 de gener de 1759) ja en tindré prou. Com podreu comprendre, per a mi i, al temps actual, no te ni cap ni peus tot això però el Fernando no era jo ni els temps els mateixos i l'absència de cap signe de vida nova: ni tant sols un albat hi he trobat als registres en els tres anys de casats amb la Rosa Molins, o sigui fins al 13.9.1797 que, als 28, moria a Vilaseca.
https://gerardsalvat.com/galeria/RMQobit18.11.1797Vilaseca.pdf . I que, només una nena, la Maria Rosa, en els vora trenta del seu segon matrimoni, ara amb la Maria Teresa Serra, també de Vilaseca, proven que d'esterilitat, que essent sincers no la podíem descartar en l'anterior parella, res de res, i que d'ignorància de com es fan els nens i les nenes, tampoc. I si som pràctics i científics i comparem amb un cop d'ull les nombroses nissagues de l'època i, encara una mica més curosos i comptem els dels seus propis predecessors, veurem que foren 14, 13 germans i ell, els dels seus pares, 9 els dels seus avis, 16 els dels besavis i 12 els dels rebesavis. Total 51!! Amb la qual cosa sembla que no cal insistir en els efectes de les lectures citades de doctrines celestials que, paradoxalment, a mi em semblaren més aviat tractats de tortura psicològica d'inspiració diabòlica afegits a una excessiva voluntat d'obtenir guanys econòmics. Em refermo en que podeu comprovar-ho a l'enllaç anterior on podeu llegir l'encàrrec de 600 misses a 7 lliures de plata "quiscuna"de la Rosa Molins Querol per a la seva ànima, i que demostren, a més d'una immensa disponibilitat d'efectiu, una immensa religiositat ja que n'he vist molt poques –per no dir només una, la de la seva sogra que ja hem comentat que en va deixar les mateixes i a

la mateixa parròquia al cap de vint anys, el 7.1.1818. Aprofito doncs, per a fer alguna comparació amb els dos casos, tan semblants i tan propers, però que potser les necessitats de redempció d'ambdues ànimes eren prou diferents i les necessitats dels cossos també. Vull dir que la castedat (sembla, segons els nuls fruits dels registres dels baptismes i dels albats) compartida amb el seu marit Fernando no li representaven cap sacrifici a la Rosa Molins, de Reus, mentre que frenar la fogositat del Jaume per la Rosa Menalt d'Alforja, sí que ho hauria estat ja des d'abans del començament (allò de fer la Pasqua abans de Rams) i ella no va poder o no va voler fer-ho. Devia veure, però, que les conseqüències per al seu primer fill foren nefastes, i el seu penediment, ara sí, proporcionat i pagat amb 4.200 lliures de Barcelona (les compto a 7 lliures la missa com les de la seva jove ja que ací no hi diu a quant "*quiscuna*"). Son xifres gairebé astronòmiques per aquells temps i que, sincerament, no me n'han vingut d'altres a la vista de imports pareguts tot i que, com podreu comprendre, tampoc no els he buscat. Un de sol n'he recordat d'haver llegit a la Història d'Alforja de Francesc Cortiella i Pere Anguera però tan llunyà en el temps com 555 anys abans. Surt a la 1ª part i al final de la pàgina 22. Va de testaments també i hi diu: "Sis anys més tard va morir la Romia. Dictà el seu testament el dia 25 de gener del 1233 i deixà els llocs d'Alforja i de Cortiella al seu fill Pere..." i segueix tota la pàgina 23 i quasi tota la 24 explicant les malvestats que va fer en els només nou anys del seu domini el citat Pere i arribant al punt 4 us ho torno a copiar: **"Deixava els castells d'Alforja i dels Arcs, amb tots els seus termes a l'abadessa i monestir del Bonrepòs amb la condició que paguessin tots els deutes que tenia i que, a més a més, havien d'encarregar a tres preveres perquè celebressin, contínuament, sufragis per a la seva ànima i per les dels seus familiars. Sens dubte que Pere dels Arcs intentava amb aquesta donació "pro remedio animae**" expiar les seves culpes i assolir la pau eterna; (i acaba el tema però podeu seguir llegint, si voleu) dient que aquest cas no era estrany ni singular a l'època medieval". Ni a la moderna –afegiria jo– com hem vist, però que tampoc deu anar d'èpoques si estem parlant d'eternitats? O és que hauríem de parlar de "forats", que també hi rima? I ací faré un incís ja que això em porta a que la meva mare, la Maria "Fernanda" esclà, (m'agrada enyorar la meva mare mentre escric tot això d'aquests ancestres mutus essent que, en la vida normal atrafegada, molts dies quasi que ni hi penso en ella i…, que ara l'he recordada, buscant exemples per a aclarir situacions i aquest és que: "un dia em va dir que el Fernando s'escrivia un diari i que me l'havia donat a mi, de petitó, per a que m'hi entretingués omplint-lo de gargots i, que així ho vaig fer! Devia tenir tretze o catorze anys quan m'ho digué i us puc dir que sí, que llavors me'n va venir com una ombra i que em vaig veure assegut a terra a la vora del corredor…, i que amb quin afany que ho feia! Moltes vegades m'ha vingut aquesta anècdota removent papers d'aquests, tantes, que no puc acabar de definir si recordo el fet en sí o és el producte de les tantes vegades que me n'he penedit de fer-ho, en recordar-ho. Una cosa que em va dir la mare que hi havia escrita al diari i que sí que la tinc gravada perfectament al tupí és que la seva filla, la Maria Rosa, un dia es va empassar una bola de vidre, i que cada dia anotaven al diari que li remenaven la caqueta de l'orinal i que, finalment, va sortir i que tots ho celebraren molt però que més que ningú la nena que una vegada la bola ben neta ja hi tornava a jugar! Em costa també de posar-me en la pell de la mare i de jutjar-li aquella decisió de donar-me el llibre per a fer-hi ratllotes ja que si be era molt comú llavors de desfer-se de les velles andròmines (i de mobles antics també que tant ella com la padrina se'n van fer un fart de malvendre'n en aquells temps

tan carregats de la misèria que havia deixat la guerra civil). Però que, com a conseqüència de tot el que vaig sabent, jo que em pensava que en sabia prou coses…, i que veig ara que potser me'n quedaran moltes que no les sabré mai..., Us ho acabaré d'explicar i així ho veureu millor. Si?…, doncs be…, havien passat molts anys i un dia varen passar unes monges que anaven per les cases a vendre estampes i coses de missa de les seves, o a demanar una almoina, si no…, i la mare va i que els compra un llibre sobre la sexualitat. Jo tenia aquella edat que li devia semblar adequada i que potser (sense potser, era molt corrent!) li faria vergonya de parlar-me'n directament. Com amb allò de vendre's les andròmines velles, eren altres temps, aquells. Doncs, bé, al cap d'uns quants dies em va dir que, si no el trobava, el llibre, que era ella que me l'havia agafat del damunt de la tauleta de nit i que l'havia tirat al foc. Que se l'havia llegit per sobre i que va veure que deia que només s'havia de tenir sexe per a tenir fills, i que quan ja se'n tenien prou s'havia de fer abstinència i castedat. Em va dir que allò era un solemne disbarat i que ja en buscaríem un altre que fos més modern i més coherent. I sí, vàrem trigar un cert temps però em va comprar "La sexualidad, carne y amor" de l'Octavi Fullat. I això em fa reflexionar ara i a tornar sobre aquest cas del Fernando i del poc cas, sembla, que els feia a les seves dones i també a aquell diari que es portava i a pensar que, a més de les recerques de boletes de vidre a l'orinal també potser que hi haguessin anotacions sobre aquests sacrificis que s'imposava haver de fer per redimir tota aquella sèrie de pecats per compte dels seus pares. Sí, ell n'era la conseqüència, s'ho mirés per on s'ho mirés i li agradés o no. Com ho comprenc jo ara només son malentesos sobre la seva culpa i no veure o voler veure que, fer "la Pasqua abans de Rams", no era res més que una altra manera de continuar l'espècie i que tots els animals i totes les plantes també ho feien…, i que no passava res! Vés si n'era de senzill! I, continuant amb la naturalesa de les coses, dir-vos quelcom que ara sembla impossible a més de que sembli que no vinguí al cas i és que, en la meva infantesa, a casa, no teníem cap cub per a la brossa. No sabíem la paraula, ara de moda: "reciclar", però "ho reciclàvem-aprofitàvem" tot: Les peles de les fruites i les fulles exteriors de les cols i dels enciams eren per als conills; les peles de les patates, cuites, el pa sec, menjar nostre que hagués sobrat i les closques dels ous per a les gallines; i els ossos, si eren grossos pel gos i els més petits i les espines del peix, pel gat. El que sobrava: els pinyols de les olives, les clofolles de les avellanes torrades, la brossa recollida de l'escombrar i poca cosa més, anava tot al foc i, després, la cendra, es feia servir d'adob per a les plantes… I d'ací em ve que la meva mare devia pensar també que aquell llibre del Fernando, si queia en segons quines mans podria fer més mal que be a la família i el va castigar fent-lo sortir per la fumera en forma de fum, i…, –al que anava, després de tants revolts– que no sé, ni sabré mai tampoc, si quan hi va tirar el de les monges, força anys més tard, per a fer-li fer el mateix recorregut, se'n recordaria de que potser la base on recolzava aquella reflexió venia de tant lluny. De la mateixa manera que ara jo especulo en que qui sap si la meva mare ja havia pres la decisió de donar-me el diari perquè hi fes els gargots prèviament a tirar-lo al foc. Potser com una mena de venjança del nen que era jo en nom del pobre Fernandet pel mal que li havien fet totes aquelles circumstàncies i totes aquelles lectures i que ell, el pobre, ja gran, s'ho hagués escrit al seu diari i la mare s'ho hagués llegit i actuat en conseqüència. I, ja, com a darrer document i l'altra cara de la moneda, l'Inventari de Finques del Fernando i la Maria Teresa Serra *https://gerardsalvat.com/galeria/fotocolectiva.pdf* que crec també molt interessant a més de molt actual pel que fa al punt 6è, ja que es refereix als dos-cents

cinquanta jornals (100Ha) de terra al Pla del Maset, Salou, ni més ni menys que a bona part de l'actual Port Aventura i que quan escric actual dubto en com s'acabarà transformant però que sigui el que sigui crec que, mirant endarrere ho podríem considerar com el canvi menys imaginable per a cap cap d'aquells de barrets de copa alta d'aquella època. Barrets dels que n'he baixat un de la part de dalt d'un armari d'andròmines d'aquestes i que reprodueixo al costat del:"libro de cuentas que "Monsieur" Raull lleva con su Comercio desde que entró en Francia el 6 de Julio de 1840" i a l'esquerre un "encrier a pompe" i un secant de tinta de color blanc i amb foradets per on hi sortia l'arena fina que assecava la tinta… Segueix, a dalt el retrat del seu fill, el besavi Anton i, a sota el del meu germà Miquel, de la padrina Pepa, de la mare, del pare allà al recó amb la gorra de la C.D.(Columna Durruti), de la Montse amb el Joel amagat a la panxa i sa germana Thais a la vora. El barret, precisament, podria ser també el del protagonista d'aquest relat, el Fernand, del que no en tinc cap retrat que li pugui atribuir però que potser ho hauria de descartar ja que ser presumptuós no s'escauria amb una vida tan sacrificada…, però que potser si que lligaria amb el titular de l'Inventari de les Finques que deia i que trobareu seguidament: *https://gerardsalvat.com/galeria/InventariFinquesCortiellesOriginal.pdf* i amb el text del proper document, que no és altre que el testament original. És escriptura directa seva i amb una cal·ligrafia molt maca. ¿qui sap si algun grafòleg sí que ens hi podria dir la seva...? Oidà, però, el munt de "forats" que em calia saber del propietari de la casa on vaig nàixer, he viscut tota la vida i, al pas que vaig després d'haver-ne fet 80 la setmana passada, que de ben segur que també hi deuré morir, tot compartint gens d'avantpassats comuns però cap per procedència seva directa. Que seva només era l'opció de deixar o no llavor i va escollir la segona, per propi bon o mal cap i per tant poc temps més que, en morir, es pogués imaginar com veurem seguidament**.**

(XVII) (25.2.1827-26,3,1827)MIQUEL I Mª ROSA RAULL CORTIELLA (28.9.1829 i 5.9.1832) Escric en negreta i majúscules els noms i cognoms dels germans Miquel i Maria Rosa ja que son les baules trencades de la cadena dels Menalt-Cortiella que, durant la minsa brevetat de la seva vida, van ser hereus de totes les parets, els envans i els sostres de la casa on he viscut sempre i de bona part de les terres també. Ara resulta que ho trobo obvi i, paradoxalment, mai no hi havia pensat abans.

(XVIII) De Raulls de cognom procedents de Tarragona i "Fernandos" de renom a partir de 1824. Només és la constatació de que fins a la mare que va morir el 1997 encara era la Maria "Fernanda", gairebé per a tothom.

(XIX) Leopoldo Raull Avila (~1717-7.2.1797).- (sastre)És fill de Joan Raull, adroguer i de Llúcia Avila ambdós de Tarragona i, ja difunts, segons consta en la inscripció del tal matrimoni, el 22 d'abril de 1742, entre el referenciat i l'Antònia Vall i Simó, celebrat a Alforja. En vaig tenir prou amb els noms citats dels seus pares i no els vaig buscar més avantpassats ja que, a més, en el cas de Tarragona i en les 7 esglésies on els hauria hagut de cercar, se m'hauria fet complicadíssim. A més és ell, el Leopold, qui es casa amb l'Antònia i, junts, decideixen de residir-hi i tindre-hi i batejar-hi els 20 fills (més que cap altre matrimoni de tots els dels cognoms que he relacionat). També a Alforja hi van morir, ell als 80 anys i als 81 ella (segons la inscripció del seu baptisme de data 10 de novembre de 1725, filla, per cert –que no ho havia dit– de Jaume Vall i Maria Simó, de la present. Resulta però, que a la

inscripció de l'òbit hi diu que en tenia 85 (?) i volia comentar-ne algun d'aquests errors perquè vegeu una mica que, hi ha el que hi ha…, i que hem de considerar que és molt important que encara hi resti tot això després de tants anys i de la precarietat que definia, llavors, totes les coses –i la vida més que cap– i que ja era tenir-ne molts passar dels 80 quan n'hi havia tants que…, ¿què us he dir si heu donat un repàs a les dades dels naixements i de les defuncions de cada progenitura i a la freqüència entre els naixements i entre els noms que es repeteixen entre els germans…, i que volia dir que l'anterior, el pobre, ja era mort? El que deia, va com va…, o anava com anava, que és més exacte i que no vull dir que anés malament si ha durat fins ara…, mentre que, en l'actualitat, sovint sembla que cada tele-males-notícies podria ser el darrer…

(XX) Miquel Raull Ciuret(24.1.1805-25.9.1863)

https://gerardsalvat.com/galeria/FotoMRC.pdf foto!!

Va ser el primer "Fernando" de renom pel fet de casar-se amb la filla d'aquest personatge que acabem de veure, que dona nom a la casa i que va durar (el renom) fins al 1997 que va morir la meva mare i que a mi ja ningú m'ho va dir. Era el meu rebesavi i si us he de ser franc –i si vull ser franc amb mi mateix que si no ja podríem plegar– us diré que ha estat una persona que m'ha sorprès per la diversitat de situacions que haurà de viure ja que se li presentaran, però, també perquè molt sovint les escollirà lliurament i que el portaran a prendre decisions molt compromeses. Talment és així que jo només intentaré comprendre-les des d'aquesta llunyania en anys i mentalitats, però també en base a l'entorn proper i al territori on es produïen. Potser, per a entendre'l millor em caldrà, finalment, desplaçar-me a França, al Jura, on hi va estar exiliat després de la derrota dels carlins del General Cabrera a Berga, la darrera batalla de la Primera Carlinada. Així ho posa l'etiqueta del seu "Libro de cuentas que Monsieur Raull lleva con su Comercio desde que entró en Francia el 6 de Julio de 1840", i que és la data exacta que ens diu la història que passaren la frontera. Llibre prou interessant ja que hi ha les anotacions de les vendes de vins i licors a l'engròs per unes rodalies bastant considerables del lloc on estava, Dole. Això ho faria a la segona part del seu exili, o sigui a partir de l'amnistia decretada al cap de 14 mesos, el 31 d'agost de 1841, pel govern espanyol. De fet ja em vaig posar en contacte amb l'ajuntament d'aquesta ciutat i me'n van confirmar la seva estada i alguns aspectes, com les vegades que va demanar per a sortir del confinament i al lloc on pensava anar; les dades del seu "resseignement" (un mena de DNI substitutiu de la fotografia d'ara) document interessant que podeu veure a: ,*https://gerardsalvat.com/galeria/CredencialsMRC.pdf* ; també la sol·licitud d'obrir un negoci de fabricació i venda de xocolata del que jo no en tenia cap testimoni escrit ni en parla al citat llibre, però sí que tenim a casa la pedra de fer la "xocolata de la pedra" i els motlles per fer-ne les preses: *https://gerardsalvat.com/galeria/fotoPedraXocolata.pdf* que la mare sempre m'havia dit que l'havia portat de França. No deixava de ser estrany que no tinguessin coneixement del tema dels vins i licors i els vaig dir que hi aniríem a veure'ls en pla turístic però també per mirar de saber-ne més coses. D'això en farà tres anys i escaig però primer diverses i complicades operacions als ulls i altres problemes familiars m'ho han impedit. No ho descarto i, en aquest supòsit, el que hi trobi d'interès ho afegiré a aquesta nota i ho assabentaré als subscriptors. Seguirem doncs, ara, per l'anotació als Registres del seu matrimoni l'1 de juny de 1824, amb 19 anys, amb Maria Rosa Cortiella Serra, de 17. Que al registre se'l cita com a pagès i jo sé que l'única propietat que va aportar al

matrimoni eren els Fontanals, que encara els tenim, i que no és ni era una gran finca, mentre que al seu sogre, el Fernando, ja se'l cita com a "*Hasendat*", una castellanització del mossèn Guerra això de Hisendat que, com acabem de veure al testament és el mateix Fernand qui se l'aplica. Amb un repàs breu sobre els esdeveniments que seguiren ens trobem que el jove matrimoni es quedà a viure amb els pares d'ella, molt normal en aquells temps i essent filla única encara més, i que molt aviat es produïren tot el seguit de malalties que acabaren tan malament com hem vist al final de l'anterior capítol. Restaren doncs, sols, amb el parentiu de gendre ell i de sogra ella la Mª Teresa Serra, la viuda deixada, però ja sense cap vincle de sang, i en una casa enorme que havia estat des de, com a mínim el 1.681 una apotecaria però que havia deixat de ser-ho feia uns quants anys, cap al 1.783, quan tota la família Cortiella-Menalt, es traslladaren a Vilaseca com ja he explicat al seu lloc. La vida seguia però, i aquella enorme casa els devia semblar que els cauria a sobre de tant pes de tristesa i de tanta humitat de plors i que, sense oblidar els absents, el Miquel i la Teresa van veure que alguna cosa havien de fer per a poder seguir endavant. Ella s'hi podria conformar per l'edat que ja tenia però el rebesavi Miquel només en tenia 26 quan es va quedar tantíssim desemparat i sol. La solució podria venir de la Maria, la filla del notari Anton Vidal, amic de la família, que podria aportar consol i esperança a aquella dramàtica situació… I sense cap problema per part de la viuda Cortiella, sinó tot al contrari, ja que ella mateixa faria també la seva aportació a la dot de la nova esposa sense que cap lligam de parentiu li obligués. Aviat doncs, ja serien tres per a omplir els buits deixats i compartir l'espai i totes les altres coses i, aviat també, el 8 de maig de 1833, arribaria una nova criatura, l'Anton. El nen portaria el nom del notari Vidal, mentre que la Teresa li faria de padrina i amb això també amortiria el seu dolor que, com a esposa, mare i àvia per partida doble li havia tocat viure els darrers anys. Sigui com fos l'alegria que irradiava l'Antonet ho omplia tot i fins a mi em costa ara d'incloure ací una anècdota d'una nota que vaig trobar i que em va fer una molt rara impressió. Si l'he d'explicar ho he de fer ara i ací, que és on toca i ja us dic que seré breu. Va de que em va semblar paradoxal que "algú" hagués retallat i guardat només el final d'una carta que diu: "la joven y gente menuda como también el Antunet y tu ya sabes puedes disponer de tu amigo"... i que podeu veure a continuació: *https://gerardsalvat.com/galeria/SignaturaMatiesdeVallnotaAntunet.pdf* Era el famós Mariscal de Camp de l'exèrcit carlista, veí de les Borges del Camp i, per cert, assidus clients ell i la seva família, dels censals que els prestava la nostra. Ho deixo, com aquell que no diu res, però recomanant-vos que ho retingueu a la memòria ja que "portarà cua".

I tornant a la novella felicitat d'aquella família tan acostumada darrerament a patir, no devia ser estrany que a algú li semblés que allò no podia ser bo per a les ànimes –recordem què així ho "reglamenten" quasi tots els llibres religiosos que he trobat per casa– i que quan, al cap de cinc mesos, el primer d'octubre següent esclatés la Primera Carlinada, el Miquel –però no tot sol sinó lligat per tot un conjunt de compromisos d'entorns familiars, de classe, de religió i també de coherència en rebutjar frontalment la promulgació, el 29 de març de 1830, de la "Pragmàtica Sanció" entesa com un abús de poder del ja difunt Ferran VII, se sentís obligat a apuntar-s'hi i a anar-hi, i ho fes. No en sé la data exacta de la seva incorporació a la facció però, per la citada relació familiar que ja he dit que hi havia amb els De Vall del poble veí, el més segur es que el meu rebesavi fos un dels 500 voluntaris dels pobles de l'entorn de Reus, que el citat Mariscal de Camp va reunir el 1835, per a marxar amb ell, ja amb el grau de Capità, cap a la guerra. Ho dic perquè la data coincideix amb la

donació que li fa la seva ex sogra, la Mª Teresa Cortiella, “per lo molt amor que li professava”, *https://gerardsalvat.com/galeria/ref18350831.pdf* però que també podia tenir molt a veure aquesta aportació de patrimoni en que li facilités la seva gradació a Capità i que, amb aquest estatus, s’hi incorporés ja des d’un principi. No oblidem que aquells oficials tenien l’obligació de fer-se càrrec de bona part dels costos de la Companyia que comandaven. Per als carlistes aquesta era una excel·lent manera d’evitar, o almenys d’apaivagar, que es cometessin tantes accions indiscriminades de pillatge i d’extorsió amb la finalitat de, amb la venda del botí, pagar-ne les soldades a la tropa, però, també amb unes bones picossades per a la pròpia bossa dels tals caps, sense gaire o gens patrimoni la majoria. No m’ha arribat documentació que ho especifiqui però sí que em pugui fer suposar que, al cap i a la fi i malgrat els negocis de compra i venda de vins i licors a l’engròs i de fabricació de xocolata que va desenvolupar a l’exili, el rebesavi Miquel no devia anar gaire sobrat de diners si, en data 11 de novembre de 1852, al poc d’arribar de l’exili, emetia, conjuntament amb la seva dona Maria Vidal, un censal de 300 lliures barceloneses que obtenien (còm s’havien girat la truita!) de Magdalena Salas i Turno. Per aquelles mateixes dades compraven mig jornal de vinya partint amb els Fontanals i quatre jornals i mig d’erm a Les Comes, tocant al terme d’Arbolí (on hi ha ara la pedrera) i uns quants mesos mes tard, un hort d’1/16 de jornal (el terreny de la nau on ara hi tenim la indústria de les melmelades) tot per un total de 90 Llb. El tal censal no seria cancel·lat fins el 3 de maig de 1860 sota pagament de 3.200 rals velló d’or, equivalents a les 300 lliures inicials. No sé en què en van esmerçar la resta i el que hagués pogut portar de França en tants anys i negocis…, i ací és on se’m complica una mica tot: Els 14 primers mesos d’exili van ser obligatoris ja que per a la justícia espanyola era reu de rebel·lió, però la resta de quasi 10 anys que hi va ser fou per voluntat pròpia ja que ja estava amnistiat. Jo ja m’he fet les meves pròpies càbales de perquè i ho associo al canvi de mentalitat que li devia comportar conviure amb una gent, els francesos, als que ací i, en el seu ambient social i religiós encara més, els hi havien demonitzat per la cruenta revolució que havien fet en nom de la llibertat, la igualtat i la fraternitat i que fou, ni més ni menys, el primer pas, al món, per l’establiment d’uns drets per a totes les persones. Era clar que, els tals drets, la gent molt rica i poderosa i l’Església no volien de cap manera que s’introduïssin al nostre país per la senzilla raó que, de llibertat, ells ja en tenien tanta com volien i que d’igualtat no en volien…, ¿De què s’havien de voler assemblar ells a la plebs i que aquesta se’ls assemblés? Quant a la fraternitat, no la discutien tant però que…, ¡tot tenia els seus límits! A més havia estat el mateix Napoleó qui havia abolit la Inquisició a Espanya i és ben sabut que un dels objectius carlistes, si haguessin guanyat la guerra, era, precisament, de restablir-la immediatament. Tot això va xocar amb la nova realitat que li tocava viure i veure cada dia i va fer molt bé en il·lustrar-se i en voler-la entendre i comprendre. Ho dic perquè, recent editada el 1841, va comprar “Historie de France” de Claude Le Ragois, (durant molts anys llibre d’instrucció a les escoles) i que, a més, conté “La Història Santa” (Sagrada diríem ací) “la Història Antiga”, “la Història de Roma”, un apunts de “Geografia Mundial” i , finalment, uns quants refranys algun dels quals encara es diuen i son útils, així mateix. Tot un compendi de coneixements (per a més be adaptar-se a la nova realitat a l’hora que comparar-los amb els que havia adquirit ací com a veritats absolutes que no s’havien de posar mai en dubte i que resultaven moltes vegades menys lògics, menys justos i de sentit molt menys comú, tots i cadascun. Si era honest en si mateix era més lliure allí estant sota vigilància que ho seria al

seu país i a casa seva en una llibertat sota tutela de “la Reina de los Tristes Destinos”, “La Reina Castiza” i l’altra més popular –que no diré però que vol dir el mateix que aquest darrer– i que ja us podeu imaginar. Un altre llibre que va portar és “l’Art de la Correspondence Commercial” un seguit de models de cartes comercials en espanyol i en francès per a totes les casuístiques imaginables, amb la qual cosa podia presentar-se i oferir els seus productes correctament a l’hora que n’aprenia la llengua. El més sorprenent i que em va cridar l’atenció fou però, “Le Mèrite des Femmes”, un cant a les qualitats de les dones en un recorregut sobre una colla de països destacant-ne les seves particulars qualitats en cadascun. Això, en aquell temps, em demostra una obertura a idees pràcticament inexistents ací i, per tant, un desencantament irreversible del seu passat carca (per dir-ho suau), a l’hora que un perill si ho demostrava (un cop retornat). “Traïció als seus antics ideals” també seria una manera suau de dir-ho… Dient-ho per dir-ho, dir que també tenia l’opció que li permetrien les condicions del famós “abrazo de Vergara” de, amb el mateix grau de capità, passar-se a l’exèrcit isabelí, cosa que en la que crec que no devia perdre ni un segon en pensar-hi, ja que llavors si que no hauria pogut entrar al poble. Calia demorar, doncs, la tornada… Assumit per mi el perill que, de tant buscar, al final pugui quedar decebut, sí que us puc dir que, almenys per ara, no he trobat el meu rebesavi en cap llibre sobre Carlisme dels molts que me n’he llegit, ni tampoc als arxius de Berga tot i aportar-los: el nom, la gradació, la data i la destinació en aquell quarter –com ja ha dit– el darrer reducte de resistència de la darrera batalla d’aquella Primera Carlinada. De fet, la primera notícia concreta de la seva gradació com a capità tampoc no la tinc de cap document oficial de l’exèrcit del rei Carles, si no que la tinc escrita en un testament (també és quelcom oficial) de data 5 de desembre del 1837, redactat i signat al quarter de Berga i no és altre que les últimes voluntats d’una neboda seva, la Rufina Saludes Ciuret, que anava de part i que, presentant-se-li malament, va voler fer-lo per si de cas. Era també d’Alforja i esposa del també capità i també d’Alforja, Joseph Nogués. El rebesavi Miquel només hi faria de marmessor i és allí on consta que és “Capità de la Quinta Companyia del Batalló núm. disset corresponent a la Sèptima Brigada de la Tercera Divisió de l’Exèrcit Real d’aquest Principat”. Crec que més val que us el llegiu sencer a la referència següent: *https://gerardsalvat.com/galeria/TestamentRufinaSaludesCiuret.pdf* ja que és prou interessat i hi surten d’altres persones d’Alforja molt vinculades amb el carlisme, com el primer marit de la testadora, Josep Mestres, i l’actual, Joseph Nogués, “Capità dels reals exèrcits de D. Carlos Quint de Borbón”…, i del que tampoc n’he trobat referències (de fet sempre les he buscat conjuntament amb les del meu rebesavi, i inútilment també). No entraré tampoc a establir percentatges d’honrats i deshonrats però, com sempre passa, els més “famosos” (tristament famosos potser seria més adequat) i que omplen més pàgines als llibres d’història degut a les seves malifetes, són aquells que he esmentat línies enrere, i els que més perjudicaren la causa de l’aspirant Carles, també. Com a curiositat i per a treure’n una mica de dramatisme a tot plegat us diré que la temorosa parenta partera no va morir del part i que, acabada aquella primera carlinada, va tornar a Alforja on va mirar de refer la seva vida tot i que tampoc no li van sortir ni gaires flors ni gaires violes pel voltant… Això però, no us ho explicaré perquè no ve al cas, si bé tampoc no us diré que no ho busqueu si us fa gràcia o potser perquè hi compartiu algun cognom i voleu saber com és de proper el parentiu, etc…, i que ja us he explicat línies endarrere com es va a l’arxiu en línea de l’Arxidiòcesi de Tarragona. Per cert, el parentiu amb el meu rebesavi era que l’avi

de la Rufina, l'Anton Ciuret Solà, era germà de sa mare, l'Anna Mª Ciuret Solà, la meva quadràvia, i que en aquell moment encara vivia. Va morir el 6 de febrer del 1839. Saber més coses no fa mai noses i tot això us pot servir com a dades a partir de les quals arribar fins avui. Un altre detall que sí que em demostren, tant les anotacions dels Compliments Pasquals (passar la ratlla, diu que en deien) i que, en plena guerra, el meu rebesavi hi surti ratllat algunes vegades i també els registres dels baptismes dels seus fills i és que el càrrec li donava força llibertat de moviments i de viatges i d'algunes estances a casa, on, a més de combregar per Pasqua, també li devia permetre engendrar els altres tres fills del seu segon matrimoni: el Miquel, la Maria i la Teresa, i després també deuria venir per la mort del seu fill, albat, el citat Miquel, d'un any i vuit mesos, el 21 de febrer del 1837, tot just a les poques setmanes de la matança de carlins –el 13 del mes anterior– a la riera d'Alforja en l'emboscada que ja he prou be detallat. Doncs, be, és de suposar que al rebesavi Miquel l'afectaria força aquesta massacra ja que, a més de la quantitat de morts i de la traïdora manera de sorprendre'ls, un dels caiguts era el capità Josep Raull Sarobé, fill del seu cosí germà Jaume Raull Vall i de Maria Sarobé Pedrol, y que a més, n'hi havia força d'Alforja i de pobles de l'entorn i molts devien ser amics o coneguts o, si més no companys de fadigues i d'ideals. Tots ells i les explicacions pertinents que demostren i desmenteixen la versió oficial les podeu tornar a repassar als RAULLs de cognom la referida al citat capità Josep Raull Sarobé. Quant al seu curt o llarg procés de desencantament polític se'm fa difícil discernir més enllà del ja exposat i més quan es produïa d'una manera interna i en un país neutral i sense actes que, per activa o per passiva ho poguessin demostrar. No m'ha arribat cap documentació on hi constessin els components de la seva companyia als que els hauria anat pagant les soldades, almenys fins a entrar a França el 6 de juliol de 1840 i per això faig una crida als qui potser n'haguessin estat perceptors d'Alforja i que, per aquelles casualitats en conservessin algun resguard i me'n volguessin compartir alguna còpia que potser m'ajudarien a lligar caps. O que sabessin que algun familiar seu també s'hagués exiliat a França per aquelles dades i per aquella zona del Jura i m'ho volgués dir a fi de preguntar per ell en el proper viatge que deia que hi vull fer. Els castellans en diuen "dar palos de ciego" a tot això però si als arxius d'ací, amb totes les dades no en surt res deu ser que potser la coherència de canviar d'idees va comportar que fos esborrat per sempre de tot llistat o escalafó carlí. En bona hora que ho fessin i ¡l'enhorabona per a ell de la meva part! Potser ací no em tocaria ja que és el seu espai, però al cap i a la fi també tot es queda a casa i s'hi quedarà per als que vindran que qui sap què els tocarà viure però que un exemple com el seu pot ser l'adequat en un moment totalment impensable ara. Repeteixo que espero portar noves que no cal que siguin importants però si curioses del proper viatge a la Borgonya i que miraré d'ampliar-ne detalls. De moment, doncs, ho deixaria ací…

(XXI) Antoni Raull Vidal (8.5.1833-12.2.1905) El meu besavi i la seva manera de ser i de fer, foren, realment, les proves més fefaents que al seu pare li havia canviat les idees l'exili i que poc o molt, una vegada canviades, alguna cosa li deuria voler influir a ell almenys cap al final que ja no era una criatura sinó un jove i l'home de casa (a manca d'altre, d'ell, si més no…) Sí, és de suposar que alguna correspondència deurien compartir en deu anys de no veure's (però, es pot suposar també, que, acostumat a viatjar força, per motius de negoci, com es veu al seu llibre de comptes i essent ja lliure una vegada amnistiat, no tragués el cap

alguna vegada per Alforja…, qui sap si per proveir-se de vins espanyols, Màlagues, per exemple, al port de Tarragona…, ves a saber!) El cas és, però, que a mi no n'ha arribat cap paper seu que ho provi i…, per tant, només hi trobo l'explicació que la meva mare, i junt amb l'àvia Pepa que diuen que era molt expeditiva, els hi fessin fer a les suposades cartes, el mateix recorregut que al diari del Fernando. Documents atenyent a l'Anton n'havia trobat a l'ajuntament quan investigava per escriure "l'Àngel del Fracàs" que m'indicaven que hi va ser alcalde uns quants anys, i jutge, que anava per biennis, un parell, i també hi vaig veure que fins a un parell d'anys abans de morir encara feia de secretari del Jutjat, però que ja m'havia advertit la secretaria Mª Teresa Martí, que tot l'anterior a l'abril de 1874 s'havia cremat al mig de la Plaça del Mercadal per una partida carlista sota el comandament dels capellans de Prades i de Flix, i amb la poderosa influència del Pere i del Maties de Vall, germà i fill del famós Mariscal de Camp. El mateix que havia signat una carta i que algú de casa en va retallar el text breu del comiat i la signatura qui sap si amb una ganya de recança o amb un somriure incipient. No cal que el torneu a buscar, us torno a donar l'enllaç: *ARVCollage+MatíesARV*. També us deia que de molts anys enllà la nostra família, els Menalts apotecaris, li havien deixat a la seva en diverses ocasions diners sota emissió de censals, però ara era el cas que la viuda i hereva del Fernando, la Teresa Serra, havia hagut de desfer-se'n d'aquells censals i de d'altres, en data 27.11.1835, endossant-los a favor dels hereus de la Rosa Molins, la primera dona del seu difunt marit, ja que li reclamaven com a compliment dels capítols matrimonials i ja que no havia tingut descendència. Per tant, aquesta relació "financera" que podria haver fet explotar la relació-traïció-política en trobar-se per als pagaments anuals, ja no es va produir ja que, a partir de la data citada s'haurien de pagar a l'adreça dels nous tenedors. Com es devien mirar quan es trobaven pel carrer el Miquel i el Maties tampoc hi diu enlloc però si que crec que faria bé suposant que de cada parell d'ulls deurien sortir diverses guspires i que potser algunes xocarien en mig de les mirades però com que el Miquel ja només viuria deu anys després de tornar de França, tant ens ho podem emprendre que això li va amargar la vida com que deu anys passen de seguida. Amb l'"Antunet" de la nota ja era una altra cosa: hi havia molta diferència d'edat i molt més poca relació i potser el Maties li giraria la cara i ell faria veure que no l'havia vist…, la crema però dels papers de l'ajuntament, els més recents signats per l'Anton Raull Vidal, alcalde i que darrerament m'han vingut a les mans tot just buscant els barrets de copa alta per a fer la foto que explicava i que em demostren que va ser alcalde almenys tot l'any 1872 i el 1873 però suposo que no gaire més ho devia ser ja que el 23 d'abril de 1874 ja ho era el pobre Josep Besora Martí, voluntari isabelí, que fou afusellat i el seu cos arrossegat pels carrers del poble lligat al darrera d'una mula. On tinc el dubte més fonamental i del que a la història d'Alforja el Pere Anguera no en menciona res, es si hi havia entrat a finals de setembre o primers d'octubre de 1868 a partir de la batalla del Puente de Alcolea, a Còrdova, i el triomf de la Revolució "Gloriosa" del general Prim contra les forces realistes del General Pavía i que provocà que la reina Isabel II, que era de vacances a Sant Sebastià, decidís exiliar-se directament a França, no fos cas que si retornava cap a Madrid per ampliar l'equipatge ja no en pogués sortir. Tinc a favor d'aquesta data de nomenament que ell era el delegat al poble del Partit Liberal de Pràxedes Mateo Sagasta ja que conservo molta correspondència amb l'home de confiança del tal, el diputat per Tarragona Pere Antoni Torres Jordi i, anteriorment, secretari del General Prim. El que en diu la GEC d'aquest polític és el següent: "Pere Anton Torres i Jordi (Tarragona

1844-Les Masies, Conca de Barberà 1901): Polític i escriptor. Residí de petit a Mallorca, on cursà el batxillerat. Després fou secretari de Joan Prim i participà en els diversos pronunciaments intentats per aquest, pel qual motiu fou empresonat i desterrat a Santa Cruz de Tenerife. Aconseguí d'evadir-se'n, prengué part en la Revolució de Setembre i fou de la Junta Revolucionària de Tarragona. El 1871 fou nomenat governador civil de Girona i després ho fou de Màlaga i Granada. Després de la Restauració s'afilià al Partit Liberal de Sagasta i fou diputat a Corts per Tarragona, Gandesa i Torruella de Montgrí i governador de València. Home de confiança de Sagasta, fou director general de beneficència i sanitat, treballà a la presidència del govern i fou secretari del govern de Cuba. Col·laborà a diversos periòdics de Madrid, fundà a Tarragona el diari "La Opinión", que seria després "Diari de Tarragona" i participà en la creació de "La Vanguardia" (1881), de Barcelona, del que en va ser el primer director. Autor dramàtic, conreà –excepte en dues obres– el teatre en català, que aconseguí una bona acceptació. Entre les seves nombroses obres cal destacar els drames "La clau de casa" (1873), "La verge de la Roca" (1874), "La llàntia de plata" (1876), "Lo full de paper" (1878), etc. Fou membre del felibritge i president del "Ateneo Tarraconense de la Classe Obrera"; Promogué el centre balneari de les Masies o de l'Espluga de Francolí", etc. Com podem deduir quadra que essent el que va promoure la Junta Revolucionaria a la província i, per tant, el que designava a cada població la persona més adequada que, per a Alforja, el designés a ell que n'era el seu interlocutor en tot i per tot. Una de les darreres cartes i que és curiosa perquè no és enviada, com les altres, sinó que li és entregada en ma pel portador, el Sr. Antonio Carbó, amic seu –diu– i Director d'Obres del tren que havia de passar pel nostre terme i que amb el besavi havien d'anar sobre el terreny "para tantear el terreno y emprender los estudios del ferrocarril" procedent de Mora d'Ebre i destinació a la frontera amb França, a Girona. En aquest tram concret: Mora d'Ebre – Valls, Alforja hi és al mig exacte de la línea recta que els uneix. i, és per això que li demana al besavi Anton que l'acompanyi. Vist això, vaig buscar l'empresa per Internet i la hi vaig trobar i us en recomano que hi accediu: *http://euroferroviarios.net/index.php?name=Reviews&req=showcontent&id=4466* i que resumeixo una mica. Veig que la Companyia que es va crear era "Compañía del Ferrocarril Trasversal del Principado de Cataluña" (CFTPC), que el portador de la carta era el Director d'Obres i que el polític citat, Pere Antoni Torres Jordi hi surt com a membre del Consell d'Administració i més amunt com a accionista amb 34 títols subscrits (més que el President, per cert un germà bord, l'Emilio, de l'Antonio Cànovas del Castillo, President del Consell de Ministres diverses vegades i "a partir peres" amb el "jefe" del besavi en Pràxedes Mateo Sagasta, i que si he dit "a partir peres" em volia referir a una mena de pacte "de fet" pel qual es van anar alternant en el governs els de centre-dreta i els de centre-esquerre i que va donar lloc a un període de molta estabilitat (que prou falta li feia a aquella època) però que no era gaire seriós quant als mètodes democràtics emprats. Tornant al capdamunt de l'escrit diu que l'empresa: "es una más, de las que con gran mira y ambición de ser llevada adelante, no tuvo el fin deseado" ja que no es van cobrir les emissions de títols esperades i ben just si es van fer uns quants desmunts, terraplens i claveguerams entre Valls i El Pont d'Armentera, però que –dic jo– que per al diputat Torres li devia representar un considerable perjudici econòmic i de temps emprat. Vist des d'ara, i sense entrar en detalls que desconec, a mi, almenys m'admira que si creia en aquell projecte ho demostrés i hi arrisqués també el seu capital. No sé si en l'actualitat política hi trobaríem gaires exemples

semblants… Com deia a dalt i, per curiositat, si mireu el mapa i traceu una línia entre Valls i Mora veureu que hi som al mig exacte. Fos des de quan fos que era alcalde el meu besavi Antòn, el cas és alegrar-me de la sort que va tenir de ja no ser-ho el dia de Sant Jordi del 1874 a l'hora que m'imagino com gaudiria els de Vall de Les Borges cremant-li tots els documents recents que hi trobaven pels calaixos de l'ajuntament mentre pensaven en quina li'n farien "al molt traïdor" si el trobaven…, i com que no el va trobar ja que prou que s'havia espavilat a posar terra per entremig, no se si ho varen fer personalment o ho van manar a algun subaltern, el cas és que quan van passar, de retorn cap a les Borges, per davant de la porta de casa nostra algú s'hi va parar i s'hi va fer passar la malícia colpejant-la fins a nou vegades amb una destral. La pobra porta, que no en tenia cap culpa, no va dir res i l'Antunet (ara ja grandet i que havia sortit per la porta del darrere qui sap on parava… Com a record del fet, no la van fer reparar i encara hi son les destralades si les voleu comptar. Devia ser la darrera "gesta" d'aquella "diada"abans de marxar riera avall cap al seu poble. Veure la foto dels cops a la porta*: https://gerardsalvat.com/galeria/CopsPorta.pdf* Més angoixant li devia ser al besavi pensar que allò significava una amenaça i que algun dia potser tornarien i l'agafarien per sorpresa però no fou així i la casualitat va voler que el pare i germà Mariscal al d'un mes i 4 dies, o sigui el 27 de maig següent, moria a l'hospital carlí d'Igualada sol i –segons diuen els llibres– havent malbarat tota la seva hisenda. I…, ves per on, ara se m'acut que encara hi varen guanyar els de casa d'haver "partit peres" amb ell i la família, de bell antuvi ja que, si no, potser els haurien fotut un bon bony no pagant-los les *pencions* anuals ni tornant-los els diners deixats amb els censals. Bony, deia, però millor dir-li "forat" que d'això estem tractant d'entendre. Quant a activitats concretes com a alcalde, del besavi l'hi trobo que moltes anaven destinades a fortificar l'església, que li diuen "el fuerte", *https://gerardsalvat.com/galeria/gastosRefuerzoPuertaFuerte.pdf* i despeses de vidres per als fanals i de petroli per a la il·luminació pública, també per aquesta mateixa finalitat de seguretat a la nit. És bastant difícil d'entendre els conceptes exactes però no els destinataris que en aquest cas son els Voluntaris, però també els Carabiners, primera nova per a mi de la seva presencia ja que no en tenia cap referència anterior. *https://gerardsalvat.com/galeria/Subministrescarb%C3%B3VoluntarisiCarabiners.pdf* . Del besavi preferit en tinc la darrera signatura com a alcalde el dia 31 de desembre de 1873 *https://gerardsalvat.com/galeria/SignaturaARVcomAlcalde31.12.1873.pdf* . A partir d'aquella data em consta que va ser Jutge Municipal els biennis de 31.8.1883 a 31.8.1885 i de 1.8.1897 a 1.8.1899, que després va ser Recaptador Municipal i, finalment, com a secretari del Jutjat i li'n trobo dades fins al 28.08.1897 que encara signa P.O. com a alcalde. Veure: *https://gerardsalvat.com/galeria/C%C3%A8dulesPersonalsdeJacntaMBiMRM.pdf* i que no se si va morir essent-ho encara o que traspassà poc abans. Moria el 12 de febrer de 1905. Veure'l, ja molt vellet a *https://gerardsalvat.com/galeria/FotoBesavi.pdf .*

(XXII) Miquel Raull Montguillot (14.4.1881-11.6.1947).- Tot i que no me'n recordi gens l'avi Miquel fou el primer i únic de tots aquests centenars de ressenyats anteriorment en qui hi vaig tenir contacte físic real i és així perquè no podria ser d'altra manera com tampoc no ho seria que no m'hagués cobert de petons i que alguna llàgrima d'alegria seva també m'hagués mullat la tendra galta meva. Tot i que ara no me'n recordi gens després me'n recordaré d'haver-ho imaginat i seré feliç una estona en la meva vellesa actual molts anys més vella que la seva quan jo vaig nàixer i molt més a punt de caducar del tot ja que, a ell

no li quedaven ni tan sols tres anys. I de les tantes carantoines que em faria en aquests pocs anys i quantes semblances fisonòmiques que m'hi buscaria, inútilment esclà, entre la seva corpulència i la meva insignificança. I que si no n'hi veia de semblances amb ell que prou que n'hi miraria de trobar-n'hi amb la seva filla, que vindria a ser el mateix ja que tot es quedaria a casa. Qui no es conforma és perquè no vol i mentre hi ha vida hi pot haver esperança d'instants feliços. La criatura de dos anys, vuit mesos i set dies que era jo quan ell es va morir no hi va poder fer més i així de parat em vaig quedar. Fins ara… I com amb quasi tots els familiars precedents, les explicacions de la mare, els llibres que es llegien i els documents vells deixats a casa han estat les peces base del trencaclosques de construir personatges però, que ja ho hem vist en el seu pare i en els papers oficials en que surt què és el que hi domina. Doncs bé, ara m'ho torno a trobar, i encara més exagerat, en el seu fill Miquel i en la quantitat d'anotacions tant de temes de feina com de gestió diversa familiar: com el detall minuciós de les despeses de casa, impossibles de relatar sense caure extenuat, però que potser serien d'interès per a veure com transcorrien aquelles vides i les necessitats que tenien, molt més necessàries i essencials que les nostres. Potser un altre dia i en un altre lloc m'hi entretindré. Altra cosa foren les feines mecàniques de preparar els documents diversos a fi que els notaris no haguessin de fer res més que firmar-los, en definitiva la feina dels oficials de notaria, o passants de notari en llenguatge popular. I que si els he anomenat en plural és perquè va estar en cinc notaries durant els 15 anys i dos mesos que, amb tota la família, es van traslladar a viure a Reus. (Del 1er de novembre de 1922 al 21 de febrer del 1938). Aquest trasllat li facilitaria molt la feina tot i que també tindrien cap al final temps complicats per a les notaries puix que a partir de la victòria anarcosindicalista a Catalunya el 19 de juliol del 36 i la fal·lera en contra de notaris i procuradors d'alguns dels seus dirigents més radicals, feia que fossin assaltades, robats els documents notarials i destruïts pel foc després. Aquella situació a ell li van comportar que dintre del mateix sindicat UGT passés del 20 de març de 1937 de ser Oficial de Notaria al 16 de desembre del mateix any que seria dependent d'Oficis Varis i que aniria a treballar a un taller situat al carrer de Sant Miquel , de Reus, on hi feien peces pels avions I-15, els populars "xatos" . Amb lletres gruixudes s'hi llegeix BAIXA el 21.2.38 que fou quan decidirien de retornar cap a sa casa d'Alforja amb sa mare Cinta i son germà Anton, fugint dels ja massa intensos bombardejos franquistes sobre la ciutat. Uns altres il·luminats!

Arribat a Alforja no se exactament quan temps va trigar a deixar-se caure per l'ajuntament on ja hi havia fet de secretari durant una colla d'anys i oferir-se pel que convingués i devia convenir ja que l'agafaren com a secretari. Secretari Habilitat és el que consta el 15 de gener del 1939 quan fa l'arqueig de caixa de cabals de l'ajuntament d'Alforja que havia deixat fet i quadrat l'alcalde republicà Emili Puig, de cal Xampu, en fugir en retirada uns quants dies abans davant la imminent, entrada de les tropes franquistes a la vila. Les quantitats quadraven i a sota hi ha la seva signatura. Hi ha un altre document de set dies després, el 21, en el que hi signa com a "secretario habilitado" ja que està redactat en castellà i en el que hi signe no una sinó cinc vegades que per un tema particular que no vull fer públic però que potser devia ser el darrer ja que no crec que els hi fes gaire gràcia veure'l remenant papers per allí i a la mínima ocasió el devien deshabilitar. No oblidem que els carlistes formaven part de l'exèrcit de Franco i que son pare era una de les persones més odiades pel locals d'aquest partit, amb l'addició de que el seu avi, també Miquel i rebesavi meu, havia estat un dels primers carlistes de la 1ª Carlinada i que ja he dit que em

semblava que l'exili a França l'havia fet canviar i amb ell al seu fill. Només hi hauria faltat al padrí Miquel que l'haguessin mantingut de "secretario habilitado" i que al cap d'uns quants anys a l'agost del 1942 tornés el meu pare de l'exili a França i Alemanya després de fer la guerra en la Columna Durruti, s'enamorés de ma mare (i ma mare d'ell) i que l'avi Miquel li donés la ma.

I, malgrat totes les aparences i tots els parents i potser principalment per aquests, tan motivats políticament que l'avi Miquel no hi va voler entrar per a evitar-se els disgustos que havia vist a casa seva o qui sap si el fet de mamar dels pits de la filla d'un notari i de sentir en tot moment parlar tant a son sogre com a son pare de temes legals com alcalde, com jutge i com a secretari del jutjat i de recaptador municipal, altre cop gestió i administració que li vingués tan planer de preparar-se als efectes i aprendre a tramitar tot tipus de contractes plausibles de que algun notari en donés fe i amb això es guanyés la vida fins al punt d'agafar la família i anar-se'n a viure a Reus l'1 de novembre de 1922, també pensant que al seu fill Anton havia donat mostres que li agradaria més la vida de ciutat que la del poble.

I és clar que a les seves agendes s'hi nota tot això i tot aquests canvis i hi ha massa coses i massa barrejades i que jo hauria de separar per temes i per cronologia i per famílies ja que també hi trobo que fa moltes feines per a la gent d'Alforja, tant específicament i de caire notarial com de molts altres de temes diferents més aviat en línia amb el que fan les gestories avui en dia. També veig que es traslladava cap alguns pobles veïns a fer gestions coincidint amb l'extensió per aquells anys dels serveis d'autobusos en la nostra comarca i veïnes i amb La Hispania, Compañia Reusense de Automóviles, com a més destacada. I per acabar-ho de completar tenia la representació de les màquines de cosir Singer que tant les venia que les arrendava per setmanes o per mesos. Hi ha de tot i veig que bastant sovint solia escriure's el text que seria el definitiu i que tant li servia per a no tenir falles en el document original com de posterior còpia per a ell i igualment de model per a una pròxima operació semblant on potser només li caldria canviar els noms i les dades. De moment no en penso publicar res de tot això ja que veig que moltes coses son de caràcter privat i tot i que en moltes ja hagin passat els cent anys reglamentats prefereixo guardar-ho i mirar de posar-ho cronològicament, per temes i per persones afectades a fi que si algú te algun document redactat i signat per ell com a secretari i n'és familiar i m'ho demostra però que no ho acaba d'entendre ja que potser li falta un document anterior o posterior, qui sap si li podria trobar en alguna agenda seva. Va d'escriptures de compravenda de finques, d'expedients possessoris, de legalitzacions d'aigües, etc. També en el context familiar: de Reclamacions de Certificats de Defunció i de Darreres Voluntats, Liquidació d'Herències, Conciliacions, Nomenaments de Tutors, Emprèstits entre privats, Legalització d'associacions diverses, etc. etc. etc., i més

(XXIII) Josep Raull Sarobé (~1793-13.1.1837) .- Va ser a partir de la llista de Raulls d'Alforja que em va facilitar l'amic Miquel Huguet, que vaig veure que el ressenyava però sense citar (la manca d'espai no li ho permet) que aquest era el capitost carlista del que jo ja n'havia estudiat i investigat bastants detalls en tant que caporal de la matança que hi va haver a la riera d'Alforja el 13 de gener de 1837 a partir d'una fulla que m'havia donat l'altre amic i, a més també veí, el Quimet Puig i d'observar-hi allí moltes diferències amb les versions oficials. Per tant, que el Miquel, fes la gràfica de tots els Raulls d'Alforja em facilitava molt

la feina ja que només havia de comparar-la, quant als meus propis Raulls i si hi veia alguna diferència mirar d'on provenia i arranjar-la mentre que, pels restants, adaptaria la seva al meu format que és, bàsicament, afegir-l'hi el dia i el mes on ell només hi posa l'any i afegir-hi comentaris si cregués que podien ser d'interès. Aquest era el cas del Capità Josep Raull Sarobé i només calia afegir-hi tot el que ja sabia, tant sobre ell com sobre els seus acompanyants, alguns també del nostre poble i els altres tots de pobles ben propers. Començaré per dir-vos que polseu l'enllaç a *https://gerardsalvat.com/galeria/carlins.pdf* que és la llista que em va facilitar el Quimet Puig, (que te el mèrit, segons em digué, de ser molt antiga) i seguidament compareu-la amb les relacions que he escrit a continuació (separades en dues parts: els passats per les armes i els morts en l'emboscada), que és com ho varen fer els registradors dels òbits en enterrar-los, fos al cementiri d'Alforja on hi veureu que segueixen el mateix ordre però en la que hi ha diversos errors, com que el primer, en Francesc Figueres Cavallé no formava part de les víctimes d'aquell dia, 13 de gener de 1837, sinó d'un atac mortal contra la seva persona de data 3 de gener. Fet que també va generar que es donés com a bona la data dels fets de la riera el dia 3 quan va ser el 13 en què hi ha a totes les anotacions al Registre del nostre Cementiri i la del 14 al de Les Borges que fou on s'enterraren els caiguts en terreny seu. L'altre problema greu és que aquella llista s'acaba amb Josep Aguilar i això significaria que se'n deu haver extraviat una segona fulla, ja que els que el segueixen al registre dels òbits són Josep Capella Saludes i tretze més. És tot això que segueix:

Relació dels 27 passats per les armes al Registre d'òbits d'Alforja en data 13.1.1837

Josep Raull Sarobé, Cabecilla, & Teresa Bertran, f/d Jaume i Maria, d'Alforja.
Anton Voltes Ferraté, Cabecilla, vidu de Isabel Avila, f/d Andreu i Teresa, d'Alforja.
Josep Taverna Cabré, & Antònia N., f/d Miquel i Maria, d'Alforja.
Pere Nolla Munné, fadrí, f/d Pere i Maria, d'Alforja.
Miquel Capella Olivé, fadrí, f/d Josep i Teresa, de Botarell.
Josep Benet Giol, & Engràcia Trill, f/d Lluís i Josepa, de Riudoms.
Salvador Vallverdú Clavé, fadrí, f/d Jaume i Maria,(la Serra ?) d'Almos.
Anton Roca Rovira, & Francisca Gibert, f/d Anton i Francisca de Riudoms.
Anton Castellnou Roig, & Maria Sala, f/d Anton i Rosa, de Riudoms.
Blai Llorens Colom, & Maria Aguiló, f/d Josep i Teresa de Riudoms.
Francesc Fortuny, vidu, f/d Francisco i Maria, de Montroig.
Josep Massó Mestre, fadrí, f/d Antoni i Rosa, de Riudoms.
Pere Macip Ferran, & Rosa Ferraté, f/d Francesc i Francesca, de Riudoms.
Miquel Torrell Teixidó, & Maria Castellví, f/d Pau i Mª Teresa, de Riudecols.
Ramon Baiges Guinjoan, f/d Josep Mª (Mosso Esquadra retirat) i Maria, de Riudoms.
Francesc Llurba Serra, & Rosa Artells, f/d Bonaventura i Josepa, de Riudoms.
Anton Simó Cavallé, fadri, f/d Pere i Magdalena, de Riudoms.
Pau Barberà Cocho, f/d Andreu i Teresa, de la Selva del Camp.
Llorens Borràs Pedret, f/d Llorens i Maria, de Botarell.
Manuel Ratés Miró, fadrí, f/d Josep i Mª Rosa de Montbrió.
Miquel Bages Boqueras, fadrí, f/d Miquel i Francisca, de Montbrió.
Anton Marcó Benages, fadrí, f/d Josep i Magdalena, de Montbrió.

Ramón Girona, fadrí, f/d d'Hipòlit i Llucia, de La Selva del Camp.
Josep Barberà Prats, fadrí, f/d Ramon i Maria, de Capafonts.
Felip Martí Cardona, f/d Ramón i Maria, de l'Aleixar.
Josep Vallverdú, & Maria Bové, de la Selva del Camp.
Joan Duran Socias, fadrí, f/d Joan i Maria, del Pradell.

Relació dels 15 morts al camp de batalla al Registre d'òbits d'Alforja en data 13.1.1837:

Joan Aquilar Febrer, vivint a Reus, natural de Vilallonga
Josep Capella Saludes, & amb Isabel Borràs, fill de Joan Capella i Rosa Saludes, d'Alforja
Joan Sarobé Artells, & Teresa Huguet, f/d Miquel Sarobé i Maria Artells, d'Alforja.
Manuel Anguera Aragonès, & Florentina Aragonès, de Borges del Camp.
Joan Paixà Cabré, & Anna Mª Borràs, f/d Josep Paixà i Maria Cabré, de Vinyols.
Joan Figueres Freixes, fadri, f/d Joan Figueres i Teresa Freixes, de Botarell.
Josep Gages Borrell, fadrí, f/d Josep Gages i Josepa Borrell, de Vila de la Serra (d'Almos ?)
Carles Ferratè Baiges, fadrí, f/d Francisco Ferraté i Rosa Baiges, de Riudoms.
Joan Font Paigés, fadrí, f/d Joan Font i Maria Paigés, de Riudoms.
Pere Brau Olivé, & amb Magdalena Munté, f/d Pere Brau (forner) i Maria Olivé, d'Alforja.
Josep Simó Pellicer, fadrí, f/d Josep Simó i Maria Pellicer, d'Alforja.
Josep Abelló Aragonés, fadrí, f/d Pere Abelló i Mariana Aragonès, de Riudecols.
Joan Farré Rofes, & Maria Peyri, f/d Joan Farré i Maria Rofes, de Vilanova d'Escornalbou.
Josep Vernet Vidiella, fuster & Teresa Toda, f/d Blai Vernet i Teresa Vidiella, Montroig
Josep Vallverdú Altès, fadrí, f/d Pere Vallverdú i Teresa Altès, de Montral.

Relacionats 30 més, un a un però amb els noms i cognoms desconeguts hi son al Reg. d'Alforja mentre que només 28 en compten les tres caselles de cap al final de la llista del Quimet . I com que els caiguts en terra de cada terme s'havien d'enterrar a cada cementiri hem consultat el de Les Borges i hem trobat que del Registre d'òbits de les Borges del Camp data 14 de gener de 1837 en l'acció de guerra amb les tropes Constitucionals de la reina Isabel II són:

Miquel Hortoneda Barenys, f/d Miquel Hortoneda i Maria Barenys, de les Borges del Camp
Francesch Xavier Janer Franc, 44 anys, & amb Maria Marsal, f/d Jacint i Maria, d'Alforja
Joan Corts i Mendoza, fadrí, mestre cases, f/d Josep Corts i Joana Mendoza, de Riudoms.

Hi ha els registres de dos cadàvers més, no identificats, trobats morts a la riera...

Com a resum per poblacions de procedència tenim que:

: D'Alforja n'hi ha, 9;
de Botarell n'hi ha 3;
de Riudoms, 12;
de (Serra) d'Almos, 2 ;
de Montroig, 2;
de Riudecols, 2;

de la Selva del Camp, 3;
de Montbrió, 3;
de Capafonts, 1;
de L'Aleixar, 1;
del Pradell, 1;
de Vilallonga, 1;
de les Borges del Camp, 2;
de Vinyols, 1;
de Vilanova d'Escornalbou, 1 ,
i de Montral, 1.

LES CONTROVÈRSIES SOBRE EL FET

En total son 77 cadàvers dels quals 72 caiguts al terme municipal d'Alforja i 5 al terme de les Borges. Cal fer notar l'estricte que era de fer els enterraments segons el lloc on caigueren ja que d'aquests 5 enterrats a Les Borges, el Francesc Xavier Janer era d'Alforja. Això determina que no se'n va enterrar en cap altre lloc cap altre cadàver d'aquesta batalla. Per altra part he consultat els registres de l'Aleixar, de Vilaplana i de Riudecols que també s'esmenten a les cròniques de l'època que veurem seguidament i no hi consten enterraments d'aquest caire en aquesta data. Ara bé, la xifra de 77 enterrats, més els 50 presoners que se citen en diversos llocs –que veurem més endavant– farien el total de 127 baixes en una acció de guerra tot just en la partió dels termes d'Alforja i les Borges i en l'enclavament de la riera que llavors era el camí principal i just a l'alçada de l'actual Mas d'en Terrats. Tot és quelcom prou concret i la xifra em sembla molt més fiable que la desorbitada de 400 que més avall veurem, per molt que estigui recolzada amb cinc referències que ho justifiquen. Segons aquestes fonts serien els components de la partida del "Favot", capitost aquest que podria ésser enterrat amb els no identificats, però que no deixa de ser estrany que els seus perseguidors no el tinguessin "fitxat" (diríem ara). En canvi, el "Llebrot" que en algun lloc surt com si hi haguessin les dues partides sota els dos capitostos, sí que diu que el varen fer presoner. Les meves dades s'acosten bastant al que en diu Pere Anguera a la Història d'Alforja (pàg.184): 50 presoners i 32 afusellats a l'acte. Jo n'he relacionat 27, cinc menys, al registre d'òbits anterior, però n'he relacionat 15 que moriren al camp de batalla. (¿?) El que no pot ser però, de cap manera, és que si n'anaven 400 i va ser "enteramente destruída dicha facción" que se'n quedessin per a enterrar 273 cadàvers en un espai ampli i sense brossa com és la llera de qualsevol riera, ni que, se'n fessin escàpols tants si els "destruïren del tot", com diu literalment i seguidament tan la premsa com els diaris oficials. És això que segueix:

"El 13 de gener, la partida de l'Antoni Carré, dit "Favot", és derrotada entre les Borges i Alforja per les tropes comandades pel coronel Martín José de Iriarte. Aquest informa: "Perseguida desde ayer… la facción del Fabót… en número de cuatrocientos, y alcanzada en Riudecols (¿?) y cortada por la mía ha sido enteramente destruida dicha facción… Los muertos ascienden a más

de 150 y hasta ahora hay 50 prisioneros en mi poder con muchos fusiles, municiones, mulas y otros efectos…"(Boletín oficial de la provincia de Tarragona" del 17 de gener de 1837) . Aquest militar sembla ser que ho explicava tot com volia. Per altres fonts sabem: "Dicha facción constaba de unos cuatrocientos hombres, quedándoles de muertos al campo de batalla pasados de ciento, y 50 prisioneros, los cuales fueron "afusilados" 32, y los restantes hasta 50 los despachó para sus casas motivo que eran de menor edad. De resultas de esta acción el general de Barcelona quitó el mando a dicho Iriarte…"(Manuel Gurrea. "Libro de varias cosas sucedidas en esta villa y algunos parajes de Cataluña" d'Antoni Pons Anguera, pàg. 178). Segurament fou pel que hem pogut llegir en una altra font d'informació: "... les causaron 50 prisioneros, entre los cuales había muchos frailes que fueron acto continúo fusilados..." "La guerra de Cataluña. Historia contemporánea de los acontecimientos que han tenido lugar en el Principado desde 1827 hasta el día" de Eduardo Chao, pàg. 153. . La "Gaceta de Madrid" (BOE d'aquella època), del 14 de febrer de 1837, publica la notícia sobre aquests fets esmentant aquell cap carlí mont-rogenc Pere Abelló, dit "Llebrot". Descriu amb detall l'operació militar del coronel Martin José de Iriarte que havia arribat a Reus des de Montblanc i va sortir ràpidament com a conseqüència d'una informació que li va arribar dient que la facció de l'Antoni Carré dit "Favot", d'uns 400 homes, estava a Colldejou. Creu que aquest marxarà cap a Riudecols, Vilaplana, l'Aleixar o el Coll d'Alforja, i decideix empaitar-lo intentant barrar-li el pas. "Venía en retirada… a refugiarse como de costumbre a sus guaridas de Albiol y Monreal… Se vieron envueltos y cortados por todas partes a la vez, y su resultado ha sido de 160 muertos y 50 prisioneros, los 52 fusilados en Aleixar y los demás en las inmediaciones de Riudecols, (¿?) entre los prisioneros el cabecilla "Llebrot" de Monroig, y otros… entre los segundos el titulado capitán José Raull y el teniente Antonio Voltas (Boltas), los dos naturales de Alforja, y José Gispert, también oficial, de Reus; 150 fusiles, de los que he entregado 80 al 4º batallón franco para los que tenía desarmados, y 50 que lo haré en el parque, cuatro cornetas, dos cajas de guerra, moldes de balas y cartuchos, dos cajones de municiones, varios sacos surtos de algunas balas, un portacaja, cinco mulas, infinidad de mantas, y la correspondencia del cabecilla…". Per a acabar recomano la lectura del que en diu la Academia de la Historia sobre aquest personatge a aquest enllaç: https://dbe.rah.es/biografias/26349/martin-jose-de-iriarte-yurdaniz. Si en voleu estrictament la versió del fet concret és: "La derrota del 7.º batallón carlista a principios de 1837 le valió el ascenso a brigadier, tras lo cual abandonó la Comandancia de Tarragona y pasó a la de Pamplona, siendo un año después puesto a las órdenes del general en jefe del ejército de Cataluña. "

Com veieu no hi ha cap versió igual però una de les xifres més repetides és la de 400 en total i 50 de presoners, que rebaixaria la xifra de morts a 350. D'aquests als cadàvers enterrats als cementiris d'Alforja, 42 identificats i 30 desconeguts, i a les Borges, 3 identificats i 2 no, sumen un total de 77. En manquen 273 que, mirat pel cap positiu millor que no els matessin, mirat pel negatiu que un coronel mentider sigui ascendit a general mentider, deu voler dir que no anem bé sinó que empitjoren.

Un darrer comentari que l'afegeixo ací, al final, perquè ha estat recentment que hi he pogut lligar caps amb un altre fet també absolutament dramàtic i relacionat tant amb el principal protagonista d'aquesta recerca, el capità carlista **Josep Raull Sarobé** com amb l'altra matança famosa en el marc de la mateixa revolta i en aquest cas la 3ª Carlinada del 23 d'abril del 1874 i els afusellaments massius a la Creueta a més dels morts al fortí de l'església. També del mateix

amic Quimet són la cessió del document amb el llistat de les víctimes i les explicacions de com va anar tot, que ja les trobareu al lloc específic, però que ací hi he de fer l'incís de que em va dir que en aquells afusellaments un germà havia disparat contra un altre recalcant però de seguida que no me'n diria els noms. Recordo que li vaig dir, també immediatament, que me n'alegrava de no saber-los i no per la víctima sinó pels descendents del botxí que no sabria com mirar-me'ls tot i que no en tinguessin cap culpa. Més endavant, però, en fer totes aquestes relacions de la meva parentela em va sorprendre la idea que potser el Quimet no m'ho hauria volgut dir a mi perquè serien avantpassats meus atès que hi havia coincidències prou sospitoses. Total que no en porto cap gen ni de la víctima ja que era solter ni del botxí ja que tot i que sí que va tenir descendència però per unes línees, tant la paterna com la materna, totalment independents de les meves, On hi ha les coincidències és -com deia a dalt- en les dues matances ja que el citat capità carlí Josep Raull Sarobé hauria estat l'avi matern del Josep Martines Raull, 30 anys, fill de Jaume Martines i Mª Raull i Cap de voluntaris del destacament cristí a Alforja, situat a Cal Mirosa, i que aquell Sant Jordi els havien sorprès dinant i empresonats fins a les 6 de la tarda que els haurien passat per les armes i que fou quan un dels dos germans del Josep, suposo que el Jaume de 21 anys i no el Joan de només 16, hauria demanat de afegir-se al pilot d'afusellament i se li hauria concedit. I ací hem de triar en creure que hauria estat el gran i no el petit; suposar també que hauria mantingut el punt de mira sobre el cap del seu germà i que no l'hauria aixecat un pèl al moment de disparar; pensar que el seu pare no ho hauria prohibit i no li haurien fet cas i sa mare també; o que ho haurien instigat i sa mare també... O NO!, que això ja seria massa..., i que cadascú li doni el final que li sembli o que investigui altres versions, si les troba, que les del Quimet es van acabar aviat. Tampoc no crec que valgui la pena atès que els Martines de procedència portuguesa ja no formen part dels cognoms d'Alforja tot i que alguns gens escampats per les germanes i amés si n'hi ha algú viu no el podrem trobar als arxius eclesiàstic pel que us deia dels drets de privacitat que duren 100 anys.

(XXIV) Concepció Raull Freixes (àvia del Miquel i del Josep Salvadó Jassans) És amb els germans Miquel i Josep que hi hem tingut molta relació la Montse i jo tant amb coincidències culturals a partir del nucli creat pel Josep Fusté i el Josep Taverna, les entitats Ateneu Cultural Josep Taverna i els Amics d'Alforja, com en el familiar ja que la meva dona és la padrina de la Mireia, la filla petita del Miquel i de la seva Teresa, molt enyorada, també.

(XXV) Josep Hortoneda Raull(28.9.1946-...).Em clarifica que el Miquel Hortoneda Barenys, a la llista dels enterrats el dia 14.1.1837 al cementiri de Les Borges era el rebesavi del seu pare. Un nexe més a compartir, en aquell període, amb el carlisme de la comarca.

(XXVI)Francesc SALVAT(..?..-<1673) & Catherina Puig Besora(3.1.1611-<1673).- És el primer Salvat i en no localitzar-li el baptisme a Alforja, suposo que podria ser de l'Aleixar, però tampoc no he tingut sort.

(XXVII) (15.6.1712-7.4.1771)Josep A. SALVAT Aleu & Gertrudis MENALT Pons (4.7.1714-20.3.1796) És la recuperació dels gens dels Menalts que tenia per part materna que s'incorporen al meu genoma per la part paterna. Com més serem més riurem.

(XXVIII) (~1783-15.8.1858) Joan SALVAT Farré &Teresa MARTINES Ardèvol(7.3.1782-29.6.1858) Ací son els **MARTINES** procedents de Portugal el 1647 que també s'incorporen al

cap de 135 anys a la nostra línia de la qual i de la seva molt particular evolució en vaig, al final un detallat seguiment amb resultats força sorprenents.

(XXIX) Joan SALVAT MARTINES (vidu. Maria Peyri) & Josepa RAULL Mariné.- El van nomenar Alcalde el 22 de juny de 1875.

(XXX) Josep Mª Salvat Raull(27.9.1873-11.11.1949) i Josepa Bodro Amorós (26.4.1879.7.2.1963) Ell, el padrí Josep Maria, a més de compartir els dos cognoms com si fóssim germans, hem feia la mona com tocava i ella també la hi feia al meu germà Miquel ja que també li era padrina. Tenia jo cinc anys quan ell es va morir i ja no em podria fer més mones i a més feia només un mes i mig que també s'havia mort la padrina, també Pepa, i materna, de casa i m'havien deixat als cinc anys, orfe de mones per sempre i em devia semblar que era molt gros el que em passava i devia plorar. Devia ser quan em va dir que no patís que ella en faria una de més gran que seria per als dos i amb dos ous de xocolata cada any i per sempre. Llàstima que aquell sempre seria molt curt per al meu germà ja que només n'hi faria 13 que van ser els anys que tenia quan es va morir i a mi me'n faria 12 que eren els anys que havien passat des del pacte i ja prou gran als 17 per a permetre-li que em fes una mona per a mi sol i amb un sol ou. Ella també va veure que tenia raó i és que recordo molt més clar que moltes coses el seu disgust per no ser ella i no el meu germà Miquel la que hi hagués a la caixa i de com es queixava amargament a Déu de que no ho hagués fet d'aquella altra manera. Va ser una amargura, només, de dos anys dos mesos i quatre dies. Després se li va acabar el patir però no sé si va ser feliç a la Glòria...

Al padrí, amb poc més de 5 anys, suposo que me l'estimava però no me'n recordo. Tampoc no me'n recordo gaire de l'altra padrina Pepa de casa, 5 anys i 10 dies justos tenia quan se'n va anar i…, de què me n'havia de recordar… Però d'aquesta padrina Pepa segona si que me'n recordo que l'estimava i que jugava amb ella i amb la seva sordesa i parlant-li només fent anar els llavis i com m'entenia perfectament i en fèiem broma! I encara l'admiro més ara que soc sord jo, com ella si fa o no fa era, i porto audiòfons però no en se de llegir els llavis com ella en sabia.

(XXXI) Joan Salvat Bodro i Maria Raull Dolcet.- Són el pare i la mare i ja no m'hi poso a explicar-ne res havent-n'hi com n'hi ha tant al llibre que acabo d'anomenar i que, per a mi seria absurd de voler simplificar-ho. El millor que podeu fer per a conèixer al pare i a la mare seria llegir-vos algunes pàgines del llibre "L'Àngel del Fracàs" que vaig escriure sobre ell i que podeu baixar-vos–el o llegir-lo directament polsant "veure més" sota la caràtula. I si us agrada llegiu-vos-el tot.

(XXXII) Gerard SALVAT RAULL & Montserrat RULL Borràs el 4.11.1972. De mi ja n'he escrit prou i potser massa i tot, i ací només vull aclarir que caldria que ho dividíssiu per dos i aplicar-li'n la meitat a la meva dona. Va ser la titular de l'empresa

ALIMENTS ARTESANTS MONTSERRAT RULL i en jubilar-se la va passar al nostre fill Joel. Veure pag. Web: montserratrull.com

(XXXIII) Hildebrand SALVAT Rull(9.12.1973-...) És fill d'Alforja i està domiciliat a Reus, on és propietari i gerent de l'empresa d'estudis de mercat **Gabinet Ceres S.L.** Separat i amb els fills compartits, aquests, el Ferran i el Gerard també són fills de Reus i hi estan domiciliats.

(XXXIV) Thais Salvat Rull(14.6.1976-...) & Rogelio Portal Tejo(13.6.1968 a Cuba) Ella és licenciada en Belles Arts i en fa de professora de segon grau a Reus**.** Ell te doble nacionalitat cubana i espanyola i residència a Alforja. Son parella de fet i tenen dos fills: Roger i Joan de 17 i 14 anys, respectivament.

(XXXV) Joel SALVAT Rull(12.10.1978-...) És enginyer agroalimentari i enòleg i és titular des del 2010 de l'empresa d'elaboració de melmelades **ALIMENTS ARTESANS MONTSERRAT RULL**, on ha obtingut diversos premis en concursos de nivell internacional com a **Dalemaine, UK**, i també de nacionals com el del grup **Esclat – Bonpreu** de fa un parell d'anys. Ho compagina amb l'elaboració del vi **"Pretèrit"** procedent d'una vinya de 104 anys situada a la Vall de Cortiella, terme municipal d'Alforja.

(XXXVI) Ramon Bodro i Maria Martines Grifoll.- No deixa de ser una mica rar que l'arbolinenc o gallicantí Ramón baixés a Alforja i s'enamorés de la Maria, filla del portuguès Pere Pau Martines i de la Maria Grifoll Aragonès i que fos ella que se n'anés a casar a l'Arbolí que es el poble d'ell però devia ser que ja s'hi considerava també ja que els seus cinc fills els tindrien a Arbolí i ja hi devien estar sempre. De fet, potser no els tocava prou de ser-hi, però ja que hi son: benvinguts!

(XXXVII) Pau BODRO Martínez & Rosa Mariné Rebascall (Vilaplana) Tres quarts del mateix, però ara a Vilaplana i el doble de fills: Deu! L'enhorabona!

(XXXVIII) Josep BODRO Mariné & Maria Amorós Aleu (16.3.1845-11.2.1923) L'únic que en se de particular és que havia anat al tros que tenim vora el camí de la Carrerada, anant cap el single, i en fer-se tard i veure que no baixava que el seu fillol, el pare, hi va anar a veure si li hauria passat alguna cosa i se la va trobar morta a la vora del camí. El pare tenia onze anys i no vegis l'ensurt.

(XXXIX) Antoni Raull Dolcet.- En algunes cartes es fan evidents les inclinacions del fill de l'avi Miquel i que m'hauria estat oncle per a l'estudi i per desenvolupar-se prioritàriament en una ciutat més que en el poble d'Alforja i que ben be podria ser que precipités la decisió de la seva família de desplaçar-se a viure definitivament a Reus i desenvolupar, el pare també més efectivament el seu ofici de passant de notari, com hem vist. Ell tenia 15 anys i semblava una edat ben propicia per a intentar-ho, però la tisis li ho impediria al cap de cinc anys, al 20.

(XL) (**Lisboa?-2.8.1651) Andreu MARTINES Diaz (XL) & Maria Roca,(vda.Aymemir)** Aquest matrimoni és la primera dada escrita de la presència dels **Martines** procedents de Portugal al nostre poble, poc abans de que es declarés la pesta (1650) i que ell en fos una de les primeres víctimes just on ara escric jo això i llavors l'Hospital de Contagi.

(XLI)((~1685-19.2.1769) Simeó MARTINES & Catherina Avila.- .- La gran canallada que van tenir va ser el vertader detonant d'una progressiva natalitat de la que en tindreu més informació cap al final.

(XLII) (10.3.1843-23.4.1874) Josep MARTINES Raull.- La data de l'òbit ens porta a un dels episodis més dramàtics de la nostra història i en aquest cas agreujat als màxims extrems ja que segons em va explicar el Quimet Puig en la tanda d' afusellaments de les 6 de la tarda a la Creueta hi va haver el cas excepcional que un germà, el Jaume Martines Raull, de 21 anys i mig demanaria al cap carlí que els manava, que o be era el Capellà de Prades o be el Capella de Flix, que el deixessin formar part de pilot d'afusellament quan haguessin de passar per les armes al seu germà Josep. El tal que fos o ambdós a la vegada l'autoritzaren i els fets es deurien consumar ja que el Josep, el germà gran dels set fills de la família i de 31 anys fets cauria mort i seria enterrat l'endemà al cementiri d'Alforja sense cap cerimònia religiosa com tampoc hi havia hagut cap possibilitat de rebre els darrers auxilis espirituals, sembla impossible amb dos capellans comandant la partida carlina.

(XLIII) Jaume MARTINES Raull(27.9.1852-...) .- Malgrat que en n'haguem d'anar 37 anys endarrere, a la massacra isabelina de la partió entre els termes d'Alforja i Les Borges a la que hi he dedicat un capítol específic al capità carlí **Josep Raull Sarobé**, ni més ni menys que l'avi matern d'ambdós germans i que pot semblar impossible que el germà gran optés per seguir idees diferents a les del seu difunt avi i que arribés a ser el cap de la milícia de voluntaris isabelins d'Alforja i que potser tampoc no ho deuria ser tant si es feien barbaritats tan grans com aquestes i una de nova que n'he llegit al llibre "El Castell Carlí de Flix" editat per "LA CANA" Associació per a la Defensa del Patrimoni Arqueològic de Flix, de diversos autors i que en la pàgina 26 dedicada al Capellà de Flix, Josep Agramunt, narra aquests fets d'Alforja i hi afegeix que fins i tot va fer afusellar un nen de 10 anys que plorava agafat a les cames del seu pare en el moment de l'afusellament. També que us he de dir jo si el meu rebesavi Miquel Raull Ciuret va ser Capità Carlí a la primera carlinada, passà a l'exili a França amb el General Cabrera i allí se li obriren els ulls i se n'apartà alhora que d'alguna manera o altra convenceria al seu fill Antòn que es passés al Partit Progressista de Pràxedes Mateo Sagasta i un munt d'ect. ect. que en trobareu. Malgrat això m'inclino per a pensar que el Jaume no fou capaç de disparar al cap del seu germà sense que un segon abans aixequés l'arma i la bala li passés per sobre.

(XXXVI) Andreu MARTINES Diaz & Maria Roca, (vda. Aymemir) Aquest matrimoni és la primera dada escrita de la presència dels **Martines** procedents de Portugal al nostre poble, poc abans de que es declarés la pesta (1650) i que ell en fos una de les primeres víctimes just on ara escric jo això i llavors l'Hospital de Contagi.

(XXXVII) Simeó MARTINES & Catherina Avila.- La gran canallada que van tenir va ser el vertader detonant d'una progressiva natalitat de la que en tindreu més informació cap al final.

(XXXV) Josep +1874
(XXXVI) Jaume >>>>>

~~**(XXIV) Concepció Raull Freixes (àvia del Miquel i del Josep Salvadó Jassans)** És amb els germans Miquel i Josep que hi hem tingut molta relació la Montse i jo tant amb coincidències culturals a partir del nucli creat pel Josep Fusté i el Josep Taverna, les entitats Ateneu Cultural Josep Taverna i els Amics d'Alforja, com en el familiar ja que la meva dona és la padrina de la Mireia, la filla petita del Miquel i de la seva Teresa, molt enyorada, també.~~

~~**(XXV) Josep Hortoneda Raull(28.9.1946 …)**.Em clarifica que el Miquel Hortoneda Barenys, a la llista dels enterrats el dia 14.1.1837 al cementiri de Les Borges era el rebesavi del seu pare. Un nexe més a compartir, en aquell període, amb el carlisme de la comarca.~~

(XXVI)Joan Salvat Solanelles(~1683 ...) & Magdalena Aleu Mariné(..?.. <1.5.1627) de l'Aleixar. Buscat als registres de matrimonis de l'Aleixar a partir del 20.10.1574 i no l'hi trobem. És el primer SALVAT i és una llàstima que no en tingui més clars els orígens. Això m'alerta per a tornar-ho a intentar.

(XXVI) Francesc Salvat (….?…)-<1673) & Catherina Puig Besora(3.1.1611-<1673) És el primer Salvat a Alforja i potser procedent de l'Aleixar que n'hi havia molts i son tan a prop les poblacions que potser prèviament aquest fet el salt al revés.

(XXVII) Josep Antoni SALVAT Aleu & Gertudis MENALT Pons´el 10.08.1732. És per aquest matrimoni que els gens dels Menalts que em venien per la part de la mare i que es frustraren amb la mort dels dos albats, el Miquel i la Mª Rosa, fills del rebesavi Miquel RAULL Ciuret i de Rosa Cortiella i MENALT encara es mantenen en la via paterna dels SALVATs.

(XXVIII) Joan SALVAT Farré &Teresa MARTINES Ardèvol el 19.4.1806. Amb aquest matrimoni comença la barreja de gens, ara d'origen portuguès que arribaren al nostre poble procedents de Lisboa poc abans de la pesta de 1650 a 1652 i essent ne una de les primeres víctimes mortals l'Andreu, casat amb Maria Roca (vda.Aymemir el 24.6.1647), sense fills i que estigué ingressat i va morir (el 25.2.1651) a l'Hospital del Contagi (on ara escric jo tot això) i que fou enterrat al Cementiri dels Empestats tot just passar el Portal a ma esquerra. D'ell no que no en va deixar nissaga però sí d'un altre MARTINES, l'Antoni, que es va casar amb l'Àngela Aymemir, cunyada del difunt Andreu i que si que varen tenir tres fills: l'Antoni, l'Isidre i el Blai, vertaders iniciadors d'una explosió demogràfica que no he tingut altre remei que estudiar, tant en la crescuda com la davallada i que veureu detallada al final.

(XXXII) Joan Bta.SALVAT MARTINES (vidu) & Josepa RAULL Mariné. Ací es produeix un encreuament de cognoms que és igual al meu i que, per tant, els RAULLs quant a gens, em vindran doblats a partir de la següent no, l'altra casella.

(XXXI) Joan SALVAT BODRO & Maria RAULL DOLCET, el 20.11.1943. El millor que podeu fer per a conèixer al pare i a la mare seria llegir vos algunes pàgines del llibre "L'Àngel del Fracàs" que vaig escriure sobre ell i que podeu baixar vos–el o llegir lo directament polsant a "veure més"sota la caràtula.

(XXXIII) Gerard SALVAT RAULL & Montserrat RULL Borràs el 4.11.1972. De mi ja n'he escrit prou i potser massa i tot, i ací només vull aclarir que caldria que ho dividíssiu per dos i aplicar-li'n la meitat a la meva dona. Va ser la titular de l'empresa **ALIMENTS ARTESANTS MONTSERRAT RULL** i en jubilar se la va passar al nostre fill Joel. Veure pag.web a Montserratrull.com.

(XXXIII) Hildebrand SALVAT Rull(9.12.1973 ...) És fill d'Alforja i està domiciliat a Reus, on és propietari i gerent de l'empresa d'estudis de mercat **Gabinete Ceres S.L.** Separat i amb els fills compartits, aquests, el Ferran i el Gerard també són fills de Reus i hi estan domiciliats.

~~**(XXXIV) Thais Salvat Rull(16.6.1676 -...) & Rogelio Portal Tejo(13.6.1968 a Remedios,Cuba**) És llicenciada en Belles Arts i en fa de professora de segon grau a Reus**.** te nacionalitat cubana i espanyola i residència a Alforja. Son parella de fet i tenen un Roger i un Joan de 17 i 14 anys, respectivament.++++++++++~~

~~**(XXXV) Joel SALVAT Rull(12.10.1978-...)** És enginyer agroalimentari i enòleg i és titular des del 2010 de l'empresa d'elaboració de melmelades **ALIMENTS ARTESANS MONTSERRAT RULL**, on ha obtingut diversos premis en concursos de nivell internacional a Dalemaine, UK. Ho compagina amb l'elaboració del vi **"Pretèrit"** procedent d'una vinya de 104 anys d'edat situada a la Vall de Cortiella però terme municipal d'Alforja**.+++++++++SOC ACI 0,19 12.6.23**~~

(XXXVIII) Ramon Bodro Salvat & Maria Martines Grifoll (~1875-<1923. Es van casar i varen viure a Arbolí i la data darrera és la última registrada i apta per a consultes per motiu de privacitat en els llibres d'aquell poble. Aquestes anotacions son la primera recompensa a la feinada que em va portar el seguiment dels **MARTINES** portuguesos d'Alforja i expandits pels entorns com aquest comprovable. Tots venien de **Cal Português,** l'avui edifici de l'ajuntament que n'era casa seva mentre que la popular **Plaça del "Condó**" era (popularment també) **"l'Hort del Português"**. Una altra satisfacció fou que em feia gràcia de saber-me portador també de gens que venien d'una ciutat, tan bella i tant lluny alhora, com és Lisboa.

(XXXIX) Pau BODRO Martines(de Gallicant, Arbolí) & Rosa Mariné Rebascall (de Vilaplana) es casen a Alforja i hi viuen, hi tenen 10 fills i hi moren.

(XL) Josep BODRO Mariné & Maria Amorós Aleu (16.3.1845-11.2.1923) Ell era el meu padrí i ella **la padrina de mon germà Miquel. Ell va morir el dia que jo complia mig any per tant tots els records que en tinc són el que me'n explicava el pare que era minaire i caçador i que d'un tret li faltaven dos dits d'una ma i per això aquest estiu farà 100 anys que hi havia molta sequera i ell amb 13 anys treballava dins a la mina de la Font de Mes Amunt i el padrí pujava amb una corriola la terra. I que van trobar l'aigua i s'acabà la sequera.** l registre de l'òbit de la Maria hi diu que tenia 77 anys i que "fué encontrada difunta en el campo" mentre que el pare m'havia explicat que fou a la vora del camí que va a la nostra Carrerada que el seu pare la hi va trobar quan, ja era quasi fosc i no havia tornat a casa i la hi havia anat a buscar. El pare, que només tenia 12 anys, em digué que es va quedar molt afectat. I qui no!

(XLI) Joan Salvat BODRO & Maria Raull Dolcet.- El millor que puc fer per a que conegueu més coses del pare, però també de la mare i de molts dels parents d'aquest entorn, és que us digui que us llegiu el llibre "l'Àngel del Fracàs" buscant a l'índex els períodes més adients per als que estigueu interessats. Tingueu en compte però, que la història està escrita al revés. Només heu de polsar sobre "veure més" a la caràtula del llibre a l'espai de **L'OBRA MEVA EDITADA.**

(XLII) Diu que ve de Lisboa l'Andreu Martines i també que es diu Diaz de segon en l'anotació del registre, però aquest segon cognom ni tampoc cap altre en surt mai més en la resta de Martines que aniran apareixent després de la seva prematura

mort, de contagi de la pesta i sense descendència, a l'Hospital de Contagi o sigui entre les quatre parets d'alguna de les cinc cases que el composaven, entre elles la meva –des d'on escric això– i, concretament, a l'espai ocupat avui pels números 1, 3, 5, 7 i 19 del carrer de l'Hospital. Per tant, els parents que veurem seguidament podrien ser germans o cosins seus.

(XXXIV) Blai Martines Aymemir.- El trobarem casat & Maria ...?...(~8.10.1686-25.2.1688) i, després amb Sussana Salvador, on explicaré (XXXVIII) i (XXXIX) les mancances d'informació directa i les deduccions que n'he hagut de treure de les dades indirectes.

(XXXV)Joan Martines Peyri (27.9.1673-...).- El trobem casat en data 14.6.1707 en primeres núpcies amb Maria Voltes Benages i que tenen 6 fills..

(XXXVI)Isidre Martines Peyri (~1675).- El trobem casat amb Maria Salvador Ciurana el 26.1.1710 i que tenen 2 fills.

(XXXVII) Simeó Martines Peyri (~1684-19.2.1769).- El trobem en data 9.8.1711 casat amb Catherina Àvila i que tenen 19 fills.

(XXXVIII)Blai Martines Aymemir & Maria(<8.10.1686-<25.2.1688) Matrimoni 1er. el ~8.1.1686.- No tinc el registre d'aquest matrimoni però si el baptisme d'una Maria el 8.10.1686 (~9 mesos després) filla d'un Blai Martines i d'una Maria(...?...) de la present vila. I, posteriorment, les núpcies com a vidu del Blai que podeu veure seguidament.

(XXXIX) Blai Martines Aymemir(29.5.1662-...) & Sussana Salvador.- El trobem que celebra el matrimoni com a vidu i, per tant és el segon que, en data 25.2.1688 contrau amb Sussana Salvador, donzella. Després tindran 3 fills.

(**XL) Josep Martines Salvador(16.2.1712-30.6.1775**) .- Es casa ~16.3.1731 amb Maria Toses i tenen 13 fills.

(XLI) Simeó Martines Peyri (pagès) & Catherina Avila. Matrimoni el 9.8.1711.- És, de llarg el matrimoni més prolífic dels MARTINES, només superat per un més pel del Leopold RAULL de Tarragona i Antònia VALL, d'Alforja, quadravis meus i dels que crec que soc el darrer RAULL, almenys en aquesta vila.

(XLII) Gabriel Martines Àvila (27.6.1712-...).- El 16.1.1735 el trobem casat amb Teresa Bonet Sardà de Cornudella amb qui te 3 fills.

(XLIII) Rafael Martines Àvila.- El trobem casat amb Francisca Fernandez de Tarragona el ~20.9.1748 i tenen 4 fills.

(XLVIII) Miquel Martines Benages(18.4.1779-25.1.1865).- **)** Es casa primer amb Francisca Macip el 28.9.1805 i després amb Antonia Llopis el 2.1.1824

(IL) Blai Martines Castelló(13.12.1771-…).- El trobem casat amb Teresa Pinyol Macip el 23.4.1782 i tenen 8 fills.

(L) Felip Martines Castelló (28.7.1782-...) .- El trobem casat amb Paula Pinyol Artells el 29.9.1804 i tenen 16 fills.

(LI)Miquel Martines Miró(~1781-8.12.1834).- El trobem casat amb Teresa Adseries Marturell l'11.6.1803 i tenen 8 fills.

(LII) Josep Martines Miró(19.2.1775-...).- El trobem que el 14.8.1796 es casa amb Magdalena Atzaries Marturell i que no tenen fills. Es queda vidu i es casa amb Isabel Pinyol Revull el 4.7.1812 i tenen 2 fills.

(LIII) Josep(3.3.1784-…).- El trobem casat el 17.2.1806 amb Maria Simó Nolla i que tenen 11 fills.

(LIV)Josep(21.5.1787-16.10.1866).- Es casa el 7.1.1811 amb Maria Saludes Vall i tenen 5 fills.

(LV) Josep Martines Tost(...?...).- Es casa amb Maria Pedrol Padreny el 3.9.1823 i no tenen fills.

(LVI)Josep Martinez Robert (5.2.1794-...).- El trobem casat amb Teresa Tost Voltanyà el 28.3.1818 i tenen una nena.

(LVII) Josep Martines Miró (16.6.1803-...) .- Es casa amb Maria Artells Voltanyà el 12.2.1839 i tenen una nena.

(LVIII) Miquel Martines Miró (8.12.1811).- Es casa amb Maria Pellicer Ferrer el 31.10.1841 i tenen 3 fills.

(LIX) Jaume Martines Miró (5.2.1822).- Es casa amb Paula Sanahuja Escolà de la Granadella el 8.10.1842 i tenen 6 fills.

LX) Gabriel Martines Macip (6.7.1811-11.12.1835) .- El trobo casat amb Francesca Antich Serra el 20.2.1831 pel que només hauria estat casat 4 anys, 9 mesos i 21 dies. No tindrien fills.

(LXI) Pere Martines Simó (27.9.1819-...).- El trobo casat amb Concepció Pinyol Àvila el 15.1.1831 i veig que tenen una nena.

(LXII) Joan Martines Simó (22.7.1827-11.11.1857) .- El trobo que es casa amb Francesca Vilella Ferrater el 31.1.1850 i que tenen 3 fills.

(LXIII) Isidre Martines Simó (...?...) .- Trobat casant-se en primeres núpcies amb Magdalena Inglada Crlivillé en data 22.2.1841 i que tenen 5 fills. I el torno a trobar, viudo, el 15.6.1881, contraent nou matrimoni amb Francisca Roig Aragonès amb qui te una nena. No trobo el registre del baptisme.

(LXIV) Jaume Martines Saludes (1.5.1818-...).- Es casa el 26.2.1842 amb Maria Raull Bertran i tenen 7 fills.

(LXV) Joan Bta. Martines Saludes (24.6.1824-...).- El 7.2.1850 es casa amb Salvadora Puig i tenen 8 fills.

(LXVI) Miquel Martines Pinyol (31.7.1824-11.8.1853) - Trobo que es casa el 19.7.1845 amb Francesca Gras Aymemir i que tenen 4 fills.

(LXVII) Joan Martines Inglada (26.4.1850-...) .- El trobo casat en primeres núpcies amb Joaquima Pujals Fort el 27.4.1872 i que tingueren 1 fill i en segones el 10.1.1877 amb Àngela Taverna Tost amb la que n'hi tingué dos.

(LXVIII) Josep Martines Raull (10.3.1843-23.4.1874).- Era el cap del destacament a Alforja dels voluntaris isabelins sorpresos i presos mentre estaven dinant al quarter situat a la plaça del Mercadal, a Cal Mirosa, i que al cap d'unes hores, a les 6 de la tarda, l'afusellarien a La Creueta, llavors el camí de Vilaplana. Era el fatídic dia de Sant Jordi del 1874 i el trobo a la relació de víctimes dels facciosos carlistes que em va facilitar l'amic Quimet Puig on hi diu que te 30 anys (eren 31 segons la data de naixement a dalt citada) i on també hi diu que era fill de Jaume Martines Saludes i de Maria Raull Bertra**n.**

Tot i que també ho refereixo en els RAULLs quan, en l'apartat b) cito la matança que el dia 13 de gener de 1837 tingué lloc a la riera d'Alforja, just a la intersecció amb el terme de Les Borges i davant del Mas d'en Tarrats, producte d'una emboscada de la tropa isabelina sota el comandament del coronel Tomás de Iriarte contra una concentració de partides carlistes comandades pels capitostos "el favot" i "el lebrot" en una maniobra de canvi d'amagatall. El cas és que la mort d'aquest capità va provocar al cap de 37 anys que entre dos germans nets per part de mare l'un es cregués amb prou motius i tingués prou odi per a venjar aquella mort contribuint a afusellar el seu germà que s'havia passat al costat isabelí i n'era el cap del Destacament a Alforja.

Em cal afegir que el citat Quimet em va recalcar des d'un principi que no em diria els noms dels dos germans i que "jo que me 'alegro" –li vaig contestar- "no sabria com mirar-me'l al botxí supervivent" ja que l'altre ja era mort…, així que no li vaig donar més tombs…, fins que passaren els mesos i quan em vaig posar a desllorigar, com he dit al començament, per què va desaparèixer d'Alforja aquesta nissaga i, essent-ne tan propers els Raull per partida doble de la mare i del padrí, Josep Mª Salvat Raull, i per l'altra, el besavi Joan Bta. Salvat i Martines…, em va tornar a la memòria aquella conversa i vaig sospitar que no m'hauria volgut dir a mi els noms perquè, tan bregat en això dels enllaços familiars i amb la seva impressionant memòria alguna cosa en sabria. I vet ací que ho busco i que trobo els germans botxí i víctima que serien el de la present nota la víctima i el de la que ve el botxí. I que si en la víctima només hi ha la discordança d'un any d'edat del botxí només el puc deduir perquè, amb 21 anys era més gran que l'altre germà, el Joan Bapta., que només en tenia 16. Mentre que la Maria i la Dominica, que a l'època actual podria i hauria, en pro de la igualtat entre sexes considerar-les com a possibles autores, un segle i mig endarrere crec que considerareu que és obvi que no en seria el cas. I encara hi ha més coses ja que qui sap què va poder motivar aquesta acció tan brutal contra el germà gran que no fos l'enveja de que era el Cap del Destacament de Voluntaris fidels a la monarquia borbònica i a l'ordre que representava enfront del desgavell carlí per altra part i malgrat la gairebé hegemonia al nostre poble.

Vist tot això i considerant que només feia tres mesos i 23 dies que el meu besavi Anton Raull Vidal havia deixat de ser alcalde i jo acabava de baixar a l'Arxiu Comarcal de Reus els llibres de tancament dels exercicis del 1872 i del 1873 que entre d'altres "perles" hi ha les partides de despeses per obres de fortificació de l'església per a evitar fets com aquest i on hi varen morir

els que a la llista del Quimet hi posa que moriren a les 2 de la tarda. És clar que això ho he d'afegir a la seva NOTA.

(LXIX) Jaume Martines Raull (27.9.1852-...) (cafeter).- Seria repetir tot el que acabo de dir i prefereixo dir-vos que torneu als llistats en forma d'arbre i que només us puc dir que del matrimoni n'he trobat els baptismes dels seus fills i la mort del Miquel com a albat. Cap matrimoni de cap fill ni tampoc cap òbit des de 13.5.1893 a 31.12.1924 per la qual cosa no es pot deixar de valorar que potser varen marxar d'Alforja. Que d'altres Martines també potser ho veren fer s'explicaria per la gràfica del final i potser jo no hauré perdut tot el temps ço que no significaria que l'hagués aprofitat del tot.

(LXX) Pere Martines Taverna(7.3.1880-...) .- Es casa el 24.12.1903 amb Magdalena Mariné Artells i tenen 2 fills.

Aci ho he de repassar amb els llstats de cognoms a l'altra meitat 19.5.25